

2011. AASTA RAHVA JA ELURUUMIDE LOENDUSE PROOVILOENDUS

LOENDUSKÜSIMUSTE JUHENDID

SISUKORD

1. ÜLDOSA	2
1.1 Põhimõisted.....	2
1.2 Aadressi märkimine.....	3
2. ELURUUMI- JA LEIBKONNAANKEET	5
2.1 Osa X. Küsitleja osa.....	5
2.2 Osa E. Eluruum ja leibkond	5
2.3 Osa B. Asutusleibkonna andmed.....	14
3. ISIKUANKEET	15
3.1 Osa Y. Küsitleja osa	15
3.2 Osa A Isikuandmed	16

ÜLDOSA

1.1 Põhimõisted

1. Loenduse aeg ja loendusmoment

Loenduse ajaks loetakse loenduse teostamise aega. 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse prooviloendus (edaspidi *prooviloendus*) toimub 31. detsembrist 2009 kuni 31. märtsini 2010.

Loendusmoment on loenduse aja alguskuupäeva kellaaeg 00.00, millele ajastatakse loendusega kogutavad andmed. 2011. aasta prooviloendusel fikseeritakse kogutavad andmed 31. detsembri 2009 kell 00.00 seisuga.

2. Alaline elukoht

Alaline elukoht (peamine elukoht, püsielukoht) on tavaliselt see elukoht, kus isik veedab enamiku oma igapäevasesest puhke- ja uneajast. See võib erineda registreeritud elukohast.

Isiku alaline elukoht on Eestis siis, kui

- ta on Eestis püsivalt elanud vähemalt 12 kuud enne 31. detsembrist 2009 või
- ta on enne 31. detsembrist 2009 Eestis elanud küll vähem aega, aga kavatses jääda Eestisse vähemalt 12 kuuks.

NB! Isiku alaline elukoht on Eestis ka siis, kui ta on 2009 aasta jooksul Eestist ajutiselt ära olnud töö või puhkuse tõttu või mõnel muul põhjusel, kuid kavatses Eestisse tagasi tulla püsivalt elama.

Alalisest elukohast **ajutiselt äraolevaks** loetakse üldjuhul isik, kes on 31. detsembri 2009 seisuga oma alalisest elukohast ära olnud (või kavatses ära olla) kokku vähem kui 12 kuud.

Kui isik kuulub mõnda allpool toodud rühmadest, lähtuge alalise elukoha määramisel järgmistest selgitustest:

- Isikud, kes töötavad kodust eemal üle 12 kuu, kuid enamiku vabadest päevadest viibivad oma leibkonna juures, loetakse alalisteks elanikeks oma leibkonna aadressil. Siinkohal ei ole oluline, kas töökoht asub Eestis või välismaal. Lühema ajutise äraoleku korral on isiku alaline elukoht oma leibkonna juures, olenemata kodus viibimise ajast.
- Üldhariduskoolide ja põhikoolijärgsete kutseõppeasutuste õpilased, kes õpivad kodust eemal, loetakse üldjuhul alalisteks elanikeks oma leibkonna aadressil. Erandiks on:
 - õppijad, kellel on oma (uus) perekond (abikaasa/vabaabielupartner ja/või laps). Nende alaline elukoht on uue perekonna aadressil.
 - täisealised õppijad, kes on valdavalt majanduslikult iseseisvad (nt käivad tööl ja teenivad ise suurema osa oma sissetulekust) ja ei kavatses pärast õpingute lõppu oma (endise) leibkonna juurde tagasi pöörduda. Nende alaline elukoht on õppimiskohajärgne aadress.
- Kõrgkoolide ja keskkoolijärgsete kutseõppeasutuste (üli)õpilased, kes õpivad endisest kodust eemal, loetakse üldjuhul alalisteks elanikeks õppimiskohajärgses elukohas, kui nad elavad seal (mitte endises elukohas) suurema osa õppeperioodist. Kui õppijal on oma perekond (abikaasa/vabaabielupartner ja/või laps), siis loetakse tema alaliseks elukohaks koht, kus elab tema perekond.
Kui Eestist pärit (üli)õpilane õpib välisriigis, loetakse ta välisriigi alaliseks elanikuks juhul, kui õppetöö välisriigis kestab vähemalt 12 kuud. See (üli)õpilane Eestis loendamisele ei kuulu. Lühemate õpingute korral loetakse õppija alaliseks elukohaks elukoht Eestis. Kui õppija mingil

põhjusel ei pöördu viimasesse Eesti elukohta tagasi (näiteks elas üürikorteris), siis loetakse alaliseks elukohaks tema vanemate elukoht.

Kui välisriigist pärit (üli)õpilane õpib Eestis, siis loetakse ta Eesti alaliseks elanikuks juhul, kui õppetöö Eestis kestab vähemalt 12 kuud.

- Asutuses (lastekodu, hooldekodu, kinnipidamisasutus jm) elavad isikud loetakse selle asutuse alalisteks elanikeks siis, kui nad on elanud selles asutuses vähemalt 12 kuud enne 31. detsembrist 2009 või on saabunud sinna enne 31. detsembrist 2009 ja tõenäoliselt elavad seal vähemalt 12 kuud. Asutusena (institutsioonina) käsitletakse siinkohal neid asutusi, mis tegutsevad ööpäev läbi ning võimaldavad seal elavatele inimestele ülalpidamist — majutust (peavarju), toitu ja vajaduse korral ka hooldust.
NB! Asutuses elavaks loetakse kinnises erikooli internaadis elavad õpilased, kes on asutuse ülalpidamisel. Asutuses elavaks ei loeta muudes internaatkoolides ja ühiselamutes elavaid (üli)õpilasi.
- Ajateenijate alaline elukoht on üldjuhul see, kus nad elasid enne ajateenistust. Kui aga ajateenija ei pöördu endisesse elukohta tagasi (näiteks elas üürikorteris), siis märgitakse ajateenija elukohaks teenistuskohat (kasarmu).
- Kaadrikaitseväelaste alaline elukoht on nende era-aadress, mitte teenistuskohat. Juhul kui kaadrikaitseväelasel era-aadressi ei ole, märgitakse tema alaliseks elukohaks teenistuskohat.
- Imikud, kes on sündinud enne kella 00.00 ööl vastu 31. detsembrist 2009, kuid on veel haiglas, loetakse alalisteks elanikeks oma ema alalises elukohas.
- Püsiva elukohata isikute alaliseks elukohaks loetakse koht (eluruum), kus nad loendusmomendil (s.o kell 00.00 ööl vastu 31. detsembrist 2009) viibisid. Siia kuuluvad näiteks:
 - a) isikud, kes elavad varjupaigas (sh lepingu alusel majutusteenuse saamiseks) ja kellel ei ole muud elukohta;
 - b) isikud, kes elavad ajutiselt sugulaste, sõprade või tuttavate juures, sest neil endal puudub püsiv elukoht;
 - c) isikud, kes elavad mobiilses eluruumis (nt haagiselamu, vagunelamu) (neil märgitakse elukoha aadress võimalusel tänava täpsusega, laeva puhul märgitakse laeva kodusadama asukoht);
 - d) isikud, kes ööbivad juhuslikes keldrites, trepikodades, soojussõlmedes, mahajäetud hoonetes vms (neil märgitakse elukoha aadressiks asula (linn, alev, alevik, küla), kus nad loendusmomendil viibisid).
- Diplomaatiliste ja konsulaaresinduste diplomaatiline personal ja nende perekonnaliikmed
 - a) Loenduse ajal välisriigis viibiva Eesti Vabariigi diplomaatilise ja konsulaaresinduse diplomaatilise personali ja nendega koos elavate perekonnaliikmete elukohaks loetakse nende (viimane) elukoht Eestis. Erandjuhul, kui nimetatud isikutel ei ole loendusmomendil Eestis elamispinda (näiteks on selle maha mūnud), märgitakse see elukoht vaid asula (linn, alev, alevik, küla) täpsusega.
 - b) Eesti Vabariigi viibiv välisriikide diplomaatiliste ja konsulaaresinduste diplomaatiline personal ja nendega koos elavad perekonnaliikmed loendamisele ei kuulu, sõltumata Eestis elatud ajast (nad on välisriigi elanikud).

3. Leibkond

Leibkonna moodustavad tavaliselt koos elavad inimesed, kellel on ühine kodune majapidamine (ühine eelarve ja toit). Leibkonnaliikmed ei pea tingimata olema sugulased. Leibkond on ka üksi elav isik.

4. Eluruum

Eluruum on aasta ringi elamiseks sobiv eramu, ridaelamu- või kaksikelamuboks või korter. Peale nende loetakse eluruumiks muu eluase, kus loendusmomendil elab alaliselt vähemalt üks isik (näiteks ühiselamutuba; suvemaja, mis ei sobi aasta läbi elamiseks jm).

1.2 Aadressi märkimine

Aadress märgitakse praegu kehtiva haldus- ja asustusjaotuse järgi. Kui hoonel on mitu aadressi, märgitakse soovitatavalt see aadress, kus asub hoone peasissepääs.

Aadress koosneb kuni kaheksast komponendist:

1. Maakond
2. Omavalitsus (linn/vald)
3. Asustusüksus (vallasisene linn, alev, alevik, küla, linnaosa)
4. Väikekoht (nt aiandusühistu, suvilaühistu)
5. Tänav
6. Talu/maaüksus
7. Maja/kruundi nr

8. Korter/hoone osa nr

Märkida tuleb kõik komponendid, mida konkreetse eluruumi/töökoha aadress sisaldab. Näiteks ei saa ühes aadressis korraga olla tänava nimi ja talu nimi.

Maakond, omavalitsus (linn/vald), asustusüksus (vallasisene linn, alev, alevik, küla, linnaosa)

Need aadressi komponendid valitakse arvutis olevast klassifikaatorist. Paberankeeti täites tuleb õigele asulatübile (linn, alev, alevik, küla) joon alla tõmmata.

Omavalitsuslike linnade puhul asustusüksust ei täideta.

Juhul kui üks maaüksus (krunt) asub mitme asustusüksuse (nt küla) territooriumil, tuleb märkida see asustusüksus, kus paikneb maja.

Väikekoht

Väikekohad on asustusüksusest (näiteks küladest ja alevikest) väiksemad piirkonnad (näiteks aiandusühistu, suvilaühistu, garaažiühistu, paik, kant, piirkond jne), kus hooneid ja maaüksusi nummerdatakse ja kus võib peale väikekoha nime olla kasutuses ka veel tänavate süsteem.

Väikekoht märgitakse koos liigisõnaga ja kirjutatakse täielikult välja. Erand on aiandusühistu, suvilaühistu ja garaažiühistu, mille puhul kasutada lühendeid AÜ, SÜ ja GÜ (nt Aseri Keraamik AÜ, Energia AÜ).

Tänav

Tänav nimele tuleb lisada liigisõna (tänav, tee, maantee, põik, väljak jms). Liigisõnade maantee, piestee ja tänav puhul on lubatud kasutada punktita lühendeid mnt, pst ja tn.

Talu, maaüksus

Hajaasustuses, kus ei adresseerita tänavate järgi, tuleb märkida talu/maaüksuse nimi. Talu/maaüksuse nime ei märgita „tänav“ väljale.

Kui asulas tänavaid ei ole, kuid majad on nummerdatud, siis kirjutatakse sellele väljale maaüksuse nimi ja maaüksuse maja number kirjutatakse väljale „maja/krundi nr“.

Maja/krundi number

Maja number (ka krundi number) peab alati sisaldama numbrit, peale selle võib see sisaldada ka tähti, näiteks 34b. Lubatud on ainult väikesed tähed.

Kui ühel krundil on mitu hoonet, märgitakse peale krundi numbri ka maja number. Näiteks kui krundil aadressiga Koidula tn 33 on kaks hoonet, siis märgitakse maja/krundi numbriks vastavalt 33/1 ja 33/2.

Kui ühel majal on paralleelaadressid ühe tänava järgi (näiteks Raua tn 36//38), siis tuleb vastavale väljale märkida topeltkaldkriipsuga maja numbrid (36//38). Kui aga majal on paralleelaadress erinevate tänavate järgi, siis tuleb märkida ainult see tänav ja maja number, kus asub hoone peasissepääs.

Korter/hoone osa number

Korter/hoone osa number (näiteks toa number ühiselamus) märgitakse juhul, kui hoones on rohkem kui üks eluruum. Kui hoones on mitu eluruumi (korterit) kokku ehitatud, kuid neid ümber nummerdatud ei ole, kirjutatakse kõik ühendatud korterite numbrid, märkides nende vahele eraldajaks kaldkriipsu (näiteks kui kokku on ehitatud korter nr 1 ja nr 2, siis kirjutatakse korterinumbriks 1/2).

Kui üks eluruumidega hoone asub mitmel maaüksusel (krundil), siis tuleb hoone osa number kirjutada sellele väljale. Näiteks kui ridaelamu paikneb krundidel Peetri tn 9/1, Peetri tn 9/2 ja Peetri tn 9/3 jne, siis tuleb märkida 1, 2, 3 hoone osa numbriks .

Kui eluruumidel numbreid ei ole, siis peaks vastaja/loendaja need ise nummerdama hoone suhtes vasakult paremale ja alt üles. Näiteks on majas vasakul pool korter nr 1 ja paremal nr 2 või on kahekorruselise maja alumisel korrusel korter nr 1 ja ülemisel nr 2.

Ühiselamutes ja majutusruumides märgitakse sellele väljale toa number.

ELURUUMI- JA LEIBKONNAANKEET

Osa X. Küsitlaja osa

Küsitlusviis

Küsimusele vastatakse ainult arvutis.

(1) Sülearvutiküsitlus märgitakse siis, kui loendaja sisestab andmed intervjuu ajal sülearvutisse.

(2) Paberankeediga küsitlus märgitakse siis, kui loendaja märgib andmed intervjuu ajal paberankeedile ning hiljem sisestab need sülearvutisse.

Loendaja number

Loendaja number märgitakse käsitsi ainult paberankeedile. Number antakse loendajale tööle asumisel.

Regiooni, ringkonna, piirkonna ja jaoskonna number

Need numbrid märgitakse käsitsi ainult paberankeedile.

Loenduse korraldamiseks jagatakse Eesti territoorium kolmeks regiooniks. Iga regioon jagatakse loendusringkondadeks, iga ringkond loenduspiirkondadeks ning piirkonnad omakorda loendusjaoskondadeks. Jaoskond on ühe loendaja tööpiirkond. Regiooni, ringkonna, piirkonna ja jaoskonna number antakse loendajale tööle asumisel.

Maja number kaardil

Vt juhendit „Töö paberkaardiga”.

Küsimused X4, X5 ja X9

Küsitluse kuupäev ja algusaeg, jätkamise kuupäev ja algusaeg

Küsitluse lõpuaeg, jätkamise lõpuaeg

Intervjuule kulunud aeg on väga oluline, et hinnata nii loendaja kui ka vastaja koormust. Seepärast tuleb määrata täpne algus- ja lõpuaeg.

Kui küsitlusviisiks on märgitud „sülearvutiküsitlus”, siis määratakse algus- ja lõpuaeg arvutis automaatselt.

Kui küsitlusviisiks on märgitud „paberankeediga küsitlus”, siis sisestab loendaja arvutisse küsitluse algus- ja lõpuaja paberankeedilt. Kui mingil põhjusel jääb küsitlus pooleli ja seda tuleb hiljem jätkata, märgitakse üles katkestamise aeg (ehk esimese külastuse lõpuaeg) ning järgmisel külastusel jätkamise kuupäev, algusaeg ja lõpuaeg.

Küsitluse (jätkamise) algusajaks ja lõpuajaks märgitakse kellaaeg, mil intervjuu tegelikult algas või lõppes. Kui on vaja enne intervjuud ankeeti vaadata, siis see aeg arvesse ei lähe.

Küsimus X10

Küsitluse keel

Küsimuse eesmärk on hinnata küsitluse kvaliteedi sõltumist küsitluse keelest. Märgitakse keel, milles küsitlus (põhiliselt) toimus.

Osa E. Eluruum ja leibkond

Küsimus E01

Eluruumi asukoht

Eluruumi täielik aadress valitakse üldjuhul töönimikirjast. Kui loendaja leiab eluruumi, mida töönimikirjas ei ole, tuleb aadress sisestada, kasutades arvutis olevaid klassifikaatoreid ja loendeid. *[Eelnev lõik on ainult CAPI juhendis].*

Vt Aadressi märkimine p 1.2

NB! Maakond, omavalitsus (linn/vald) ja valla puhul ka asula (vallasisene linn, alev, alevik, küla) peavad olema täidetud kõigil eluruumidel (sh mobiilsetel eluruumidel, nagu vagunelamu, haagiselamu jne), samuti kodutute puhul.

Küsimus E02 ja E02A

Missugust tüüpi on see eluruum?

Eluruum on aasta ringi elamiseks sobiv eramu, ridaelamu- või kaksikelamuboks või korter. Peale nende loetakse eluruumiks muu eluase, kus loendusmomendil elab alaliselt vähemalt üks isik (näiteks ühiselamutuba; suvemaja, mis ei sobi aasta läbi elamiseks jm).

NB! Selles küsimuses tuleb märkida kogu eluruumi tüüp, olenemata sellest, kas vaadeldav leibkond kasutab kogu eluruumi või mitte. Näiteks kui leibkond üürib 3-toalisest korterist ühte tuba, siis tuleb vastuseks märkida „korter...”.

Elamu on hoone, mille pinnast vähemalt 50% on alaliseks elamiseks kavandatud eluruumid. Näiteks kolmekorruselise hoonet, mille esimesel korrusel on kauplused või bürood, teisel ja kolmandal korrusel aga asuvad korterid, loetakse elamuks.

Elamuks ei loeta suvilaid, mis ei ole kohandatud aasta ringi elamiseks; ühiselamuid; hotelle, motelle, kämpinguid, puhkekodusid, pansione ega muid majutushooneid; asutuste (institutsioonide) maju (näiteks lastekodud, kasarmud, kinnipidamisasutused jms).

Korter on tuba või tubade kogum, mis on oma ehitus- või ümberehitusviisi poolest ette nähtud aasta ringi elamiseks ühele leibkonnale. Korteril peab olema eraldi sissepääs kas õuest või ühiskasutatavast koridorist, s.t et korterisse pääsemiseks ei ole vaja minna läbi teise eluruumi.

Korteriks loetakse ka kööktoad ja erastatud toad kunagises ühiselamus (viimaseid kasutatakse kas omanikuna või üürilepingu alusel). Korteriks ei loeta praeguste ühiselamute tube ega hotellitube (need on majutusasutused).

Ühe korteriga on tegu juhul, kui algselt kaks kõrvuti või üksteise kohal asuvat korterit on kokku ehitatud üheks korteriks nii, et ühest teise pääsemiseks ei pea läbima maja ühiskasutatavat koridori või minema õue.

NB! Eluruumi tüüp ei sõltu selles elavate leibkondade arvust.

(1) Korter korterelamus

Korterelamu on hoone, mille pinnast vähemalt poole hõlmavad korterid. Korterelamus on vähemalt kaks korterit, kuhu on sissepääs üldjuhul maja ühiskasutatavast koridorist või trepikojast. Enamasti on korterelamul mitu korrust. Korterelamuks loetakse ka endine ühiselamu, mille toad on praegu erastatud (pole oluline, kas erastatud tube kasutatakse üürilepingu alusel või omanikuna).

Munitsipaalkorterid (sh sotsiaalkorterid) on enamasti korterelamus.

(2) Korter mitteelamu

Mitteelamu on hoone, mille kasulikust pinnast alla poole on eluruumid (näiteks büroohoone).

Siia kuuluvad näiteks büroohooned, kauplused, koolid ja muud hooned, kus asub vähemalt üks eluruum (nt valvuri korter). Mitte-elamu on näiteks 5-korruseline hoone, mille kahel ülemisel korrusel asuvad korterid ja alumistel korrustel kauplused ja bürood.

(3) Eramu (ühepereelamu)

Eramu on ühele perele ehitatud elamu, mis ei ole jaotatud korteriteks (s.t on üks eluruum). Siia kuuluvad ka taluelamud ja endised suvilad, mis on kohandatud / ümber ehitatud aasta ringi elamiseks. Eramus võib elada ka mitu leibkonda.

(4) Korter osadeks jaotatud eramus (näiteks algselt ühepereelamuna ehitatud elamus) See variant märgitakse siis, kui ühes majas asub kaks eraldi sissepääsuga eluruumi (korteri).

Näiteks:

- algselt ühepereelamuna ehitatud elamu on jaotatud eraldi sissepääsuga eluruumideks (korteriteks);
- üks maja on algselt ehitatud kahele perele (seal on eraldi sissepääsud ja abiruumid). Kaks iseseisvat eluruumi võivad asuda kas üksteise kõrval või kohal.

Kui aga tegemist on kahe küljeti kokku ehitatud majaga, siis tuleb märkida vastusevariant 5.

(5) Rida- või kaksikelamuboks märgitakse siis, kui ridaelamuboks või kaksikelamuboks on iseseisev eluruum, kuhu pääseb otse õuest.

Ridaelamu koosneb vähemalt kolmest üksteisega kokku ehitatud eramust (ehk ridaelamuboksist), kus igal boksil on omaette otse õue viiv väljapääs.

Paarismaja/kaksikelamu moodustavad kaks kõrvuti asetsevat kokku ehitatud eramut, kus mõlemal on omaette otse õue viiv väljapääs ja oma katus.

Siia kuuluvad ka teisiti nimetatud elamud, mis koosnevad üksteisega kokku ehitatud eramutest.

(6) Tuba ühiselamus (õpilastele, üliõpilastele, ettevõtte töötajatele) märgitakse siis, kui isiku/leibkonna elukoht on tuba õpilaskodus, üliõpilaste või töötajate ühiselamus. Siia ei kuulu endine ühiselamu, mille toad on nüüdseks erastatud — selline eluruum klassifitseeritakse gruppi „Korter korterelamus”.

(7) Tuba (toad) majutusettevõttes (hotell, puhkemaja vms) märgitakse siis, kui isiku/leibkonna elukoht on tuba majutusettevõttes (hotell, motell, külalistemaja, hostel, puhkeküla ja -laager, puhkemaja jm). Üldiselt on toad majutusettevõttes ette nähtud lühiajaliseks kasutamiseks.

Majutusettevõtte eeldab registreerimist majutusettevõttena. Kui füüsilisest isikust ettevõtja kasutab elamut või korterit kodumajutuseks ja on selle kohalikus omavalitsuses registreerinud majutusettevõttena, siis loetakse see elamu või korter majutusettevõtteks. Ka tööandjate antud eluruumid loetakse toaks majutusettevõttes vaid juhul, kui need on registreeritud majutusettevõttena, teistel juhtudel on enamasti tegemist korteriga.

(8) Ajutist peavarju pakkuv hoolekandeasutus (nt varjupaik, sotsiaalmajutusüksus, rehabilitatsioonikeskus) märgitakse alaliseks elukohaks isikute/leibkondade puhul, kes loendusmomendil

elavad ajutist, ööpäev läbi peavarju pakkuvast hoolekandeesutuses ja kellel ei ole muud elukohta. Siia kuuluvad näiteks kogu ööpäeva töötavad emade ja laste varjupaigad ning kodutute varjupaigad, sotsiaalmajutusüksused peavarjuta inimestele, rehabilitatsioonikeskused.

Siia ei kuulu sotsiaalkorterid, samuti öömajad kodututele, kus ei ole võimalik ööpäev läbi viibida.

(9) Asutus, institutsioon (nt lastekodu, noortekodu, hoolekodu, kinnipidamisasutus, klooster vms) märgitakse eluruumi tüübiks asutuses, mis tegutseb ööpäev läbi ja võimaldab seal elavatele inimestele ülalpidamist — majutust (peavarju), toitu ja vajadusel ka hooldust (isiku põhivajadused rahuldatakse selle asutuse kaudu). Asutuse kuuluvus ja rahastamise allikad ei ole olulised.

Siia kuuluvad näiteks lastekodud (sh SOS lastekülad, noortekodud), koolkodud, üld- ja erihooldekodud, segatüüpi hoolekandeesutused, hooldus- ja psühhiaatriaahajlad, kasarmud, kinniste erikoolide internaadid, kinnipidamisasutused jms. (Vt ka küsimust B02 „Asutuse liik“)

Siia ei kuulu: ühiselamud ja majutusettevõtted (vastusevariant 6 ja 7); ajutist peavarju pakkuvad hoolekandeesutused, sh varjupaigad (vastusevariant 8); sotsiaalkorterid (eluruumi tüüp on „korter ...“). Asutuse/institutsiooni teenindav personal märgib institutsiooni enda elukohaks vaid juhul, kui ta saab sellelt asutuselt täieliku ülalpidamise. Kui aga asutuse töötaja elab asutuse ruumides, kuid ülalpidamist ei saa, märgitakse eluruumi tüübiks „korter ...“.

(10) Muu elamiseks kasutatav ruum või ehitis (nt suvila, mis ei sobi aasta ringi elamiseks; vagunelamu; laev; garaaž)

Siia kuuluvad eespool nimetatud ruumid, mis ei ole kavandatud alaliseks elamiseks, kuid mis olid loendusmomendi seisuga vähemalt ühe isiku alaliseks elukohaks. Siia kuulub näiteks suvila, mis ei sobi aasta läbi elamiseks, laev, kontor, vagunelamu, haagiselamu või muu ajutiseks elamiseks kohandatud ruum, kus isik on ennast püsivamalt sisse seadnud.

Siia ei kuulu ehitis, mis ei olnud algselt kavandatud alaliseks elamiseks, kuid on hiljem ümber ehitatud aasta ringi elamiseks ja vastab eluruumi nõuetele. Sellised eluruumid loetakse korteriks, eramuks või muuks eespool nimetatud eluruumiks.

(11) Elamiseks kasutatav ruum või ehitis puudub (kodutu) märgitakse isikul, kellel puudub loendusmomendil elukoht, s.t inimene ööbib juhuslikes keldrites, trepikodades, sojussõlmedes, mahajäetud hoonetes vms. Siia kuuluvad ka isikud, kes öövivad kodutute öömajas, kus ei saa viibida ööpäev läbi. Kui aga isik viibib kodutute varjupaigas, kus saab olla ööpäev läbi, siis märgitakse vastusevariant 8.

(12) Olen Eesti alaline elanik, kuid Eestis ei ole praegu elukohta, sest viibin ajutiselt välismaal (nt diplomaat) märgitakse üksikutele erandjuhtudel — siis, kui ajutiselt välisriigis viibival isikul/leibkonnal ei ole loendusmomendil Eestis elamispiinda. (Sel juhul märgitakse elukohaks viimane Eestis olnud elukoht asula täpsusega.) Kui aga isiku/leibkonnal on Eestis elukoht olemas, kuid see on välja üüritud, siis märgitakse eluruumi tüübiks korter, eramu vm sobiv variant. Eluruumi aadress tuleb sel juhul märkida nii täpselt kui võimalik (kas korteri- või majanumbri täpsusega). [See vastusevariant on ainult veebis.]

Küsimus E03

Milline on eluruumi asustatus?

Küsimus tuleb täita juba siis, kui loendaja isikut esimest korda külastab. Kui loendaja ei saa eluruumi sisse, tuleb küsida infot sellel aadressil elava leibkonna kohta naabritelt, mõnelt majaanikult, ühistu esindajalt vm. Tuleb püüda teada saada, kas selles eluruumis loenduse ajal elatakse, millisel kellaajal eluruumi elanikud tavaliselt kodus on jms. Kui osutub vajalikuks eluruumi uuesti külastada ja hilisemal külastusel andmed täpsustuvad, tuleb vajadusel vastust muuta.

(1) Eluruumis elab alaliselt vähemalt üks Eesti elanik märgitakse siis, kui see eluruum on loendusmomendi seisuga vähemalt ühe isiku alaline elukoht. (Vt alalise elukoha mõistet isikuankeedist küsimus A06.) NB! Kui selles eluruumis alaliselt elav leibkond elab ajutiselt (kuni 12 kuud) välisriigis või mujal Eestis, on see ikkagi leibkonna alaline elukoht ja märkida tuleb vastusevariant 1.

(2) Eluruumis elab välisriigi diplomaat või konsulaartöötaja (ja tema perekonnaliikmed) märgitakse juhul, kui eluruumis elab välisriigi diplomaat või konsulaartöötaja (ja tema perekonnaliikmed) ja seal ei ela alaliselt ühtegi Eesti elanikku. Eestis viibivaid välisriikide diplomaate ja konsulaartöötajaid ning nende perekonnaliikmeid ei loendata (nende puhul isikuankeete ei täideta), kuid loendada tuleb eluruumid, kus nad elavad (v.a välisriikide diplomaatide ja konsulaaresinduste hoonetes paiknevad eluruumid).

(3) Eluruum on hooajaliseks või ajutiseks elamiseks märgitakse siis, kui see eluruum ei ole loendusmomendil ühegi isiku alaline elukoht, kuid omanik on selle reserveerinud hooajaliseks või ajutiseks kasutamiseks. Siia kuulub näiteks suvekodu (kui see sobib elamiseks aasta läbi), samuti leibkonna/isiku teine elukoht. Siinkohal ei ole oluline, kas seda eluruumi kasutab omaniku leibkond või mõni teine leibkond/isik. Näiteks märgitakse see vastus korteri puhul, kus tööpäevadel elab töö tõttu isik, kes puhkepäevadel viibib oma leibkonna juures, kus on tema alaline elukoht. See vastus märgitakse ka siis, kui eluruumis elab ajutiselt välisriigi elanik (v.a välisriigi diplomaat või konsulaartöötaja ja tema perekonnaliikmed).

(4) Eluruum on tühi/vaba märgitakse siis, kui eluruum ei ole loendusmomendil ühegi isiku alaline elukoht ega ole hooajaliseks või ajutiseks elamiseks. Selle variandi märkimine ei eelda, et eluruumis ei tohi lühikest aega keegi viibida (nt remondimees).

(5) Asustus teadmata märgitakse siis, kui loendaja ei pääse eluruumi sisse ning ei naabritelt, majaelanikelt, ühistu esindajalt ega teistelt isikutelt ei ole võimalik saada infot eluruumi asustatuse kohta.

Küsimus E04

Mitu leibkonda elab alaliselt selles eluruumis?

Leibkonna moodustavad tavaliselt koos elavad inimesed, kellel on ühine kodune majapidamine (ühine eelarve ja toit). Leibkonnaliikmed ei pea tingimata olema sugulased. Leibkond on ka üksi elav isik.

- Kõigil ühe leibkonna liikmetel on sama alaline elukoht, kuid alati ei tähenda see, et iga leibkonnaliige elab oma alalises elukohas suurema osa aastast. Näiteks kui mõni leibkonnaliige elab töö tõttu kodust eemal, kuid enamiku vabadest päevadest viibib oma leibkonna juures, loetakse tema alaliseks elukohaks ikkagi leibkonna elukoht. Kui aga grupp isikuid (või üksikisik) jagab teistega ühist eluruumi, kuid on eraldi eelarvel, siis on tegemist omaette leibkonnaga.
- Eelarve jagamine võib olla leibkonnas täielik või osaline. Söögikordi regulaarselt jagavad isikud kuuluvad kindlasti ühte leibkonda.

Seega on leibkonna koosseisu määramisel olulised mõlemad leibkonna põhitunnused — ühine elukoht ja ühine kodune majapidamine (eelarve).

NB! Leibkondade arv eluruumis ei olene sellest, millisel alusel leibkond kasutab eluruumi (kas omanikuna, üürnikuna, kasutab tasuta vm). Näiteks kui üürnike alaline elukoht on selles eluruumis, siis tuleb leibkondade arvu märkimisel neid kindlasti arvestada.

Kui selles eluruumis elab ajutiselt mõni isik (leibkond), kellel ei ole mingit muud elukohta, loetakse ta eluruumi alaliseks elanikuks. Kui see isik (leibkond) toitlustab ennast ise ja on omaette eelarvel, siis tuleb ta lugeda omaette leibkonnaks. Kui ta aga jagab teise leibkonnaga ühist eelarvet, siis tuleb ta lugeda selle leibkonna koosseisu.

Kui eluruumi tüüp on „Ajutist peavarju pakkuv hoolekandeasutus (nt varjupaik, sotsiaalmajutusüksus, rehabilitatsioonikeskus)”, siis märgitakse leibkondade arv ühes toas.

[Ainult loendaja juhendis:] Leibkondade arvu märkimisel peetakse silmas leibkondi, kelle liikmete alaline elukoht on selles eluruumis. Kui kogu leibkond on terve loenduse aja ajutiselt (vähem kui 12 kuud) ära, tuleb seda leibkonda vastuse märkimisel arvestada. Kui aga vaadeldav eluruum ei ole loendusmomendil ühegi isiku alaline elukoht, vaid seal elavad/viibivad loenduse ajal ainult ajutised elanikud (ajutine leibkond), kellel on mujal alaline elukoht, märgitakse leibkondade arvuks „0”. ↩

Küsimus EX2

Kes vastab ankeedi küsimustele?

[Ainult loendaja juhendis:] Kui loendajal ei õnnestu eluruumi sisse saada või kui ta saab küll sisse, kuid vaadeldava leibkonna liikmeid ei ole kodus, tuleb võimaluse korral andmeid küsida teistelt isikutelt. Teised isikud võivad vastuseid anda juhul, kui nad teavad vastuseid vähemalt osadele ankeedi küsimustele. Nendele küsimustele, mille vastuseid nad ei tea, vastatakse „ei tea”. Mõnel juhul võib eluruumi küsimustele vastata ka loendaja ise.

Kui mõnel hilisemal külastusel õnnestub loendajal kontakteeruda vaadeldava leibkonna liikmega, tuleb küsimuse vastuseks märkida „vaadeldava leibkonna liige”, varem sisestatud andmed üle kontrollida ja lisada puuduvad andmed.

Muu usaldusväärne isik võib olla näiteks samas eluruumis elav teise leibkonna liige, vaadeldava leibkonna endine liige, kes on külla tulnud, mõni muu eluruumis ajutiselt viibiv isik, pikaajaline naaber, ühistu esindaja vm. Leibkonnaliikmete nimekirja kohta võib ta vastata ainult siis, kui ta teab kõigi leibkonnaliikmete nimesid ja sünniaegu (või vanust).

Loendaja võib (osaliselt) täita eluruumi andmeid üldjuhul kortermajade puhul, kus paljud eluruumide tunnused on ühesugused ja üksteise kohal paiknevad sama suurusega korterid.

Nimekiri A

Palun nimetage kõik oma leibkonna liikmed, kes 2009. aasta 31. detsembri seisuga elasid alaliselt sellel aadressil, sh Teie ise. Arvestage ka neid leibkonnaliikmeid, kes olid ajutiselt (vähem kui 12 kuud) ära.

[*Loendaja juhendis:*] Kui eluruumis elab mitu leibkonda, täidetakse nimekiri A ja järgnevad küsimused iga leibkonna kohta eraldi. Soovitav on alustada leibkonnast, kelle kohalolev täisealine liige oskab vastata kõigile eluruumi küsimustele.

Esimesena tuleks leibkonnaliikmete nimekirja kanda isik, kes annab andmeid leibkonna ja eluruumi kohta. See peaks olema üldjuhul täisealine (vähemalt 18-aastane) leibkonnaliige, soovitatavalt eluruumi omanik või üürnik, kelle nimel on üürileping. Sõltuvalt leibkonna koosseisust järgnevad talle esimese isiku abikaasa või vabaabielupartner, lapsed ja teised leibkonnaliikmed. Soovitav on kanda lapsed (sh täisealsed vallaselised lapsed) nimekirja kohe pärast vanemaid. ↩

[*Veebijuhendis:*] Kui eluruumis elab mitu leibkonda, kandke leibkonnaliikmete nimekirja vaid oma leibkonna liikmed. Kui võimalik, arvestage leibkonnaliikmete nimekirja kandmisel järgmisi soovitusi: abikaasad või vabaabielupartnerid kantakse nimekirja üksteise järel, seejärel tulevad nende lapsed (sh täisealsed vallaselised lapsed) ja teised leibkonnaliikmed. ↩

Oluline on silmas pidada, et leibkonnaliige saab olla vaid see isik, kelle alaline elukoht on vaadeldavas eluruumis.

Vt nimekirja täitmiseks Osa A Isikuandmed, p 3.2.

Küsimus EL06

Kas Te jätsite kedagi nimetamata seetõttu, et Te ei ole kindel, kas ta tuleb nimekirja kanda?

On väga oluline, et ükski leibkonnaliige ei jääks nimekirja kandmata.

[*Ainult loendaja juhendis:*] Loendajal tuleb leibkonnaliikmete nimekirja kantud isikute nimed ja nende arv ruumisolijatele ette lugeda ning kindlaks teha, kas on veel mõni inimene, kes kuulub sellesse leibkonda.

↩

Arvestage, et

- kirjapandud leibkonna koosseis peab vastama loendusmomenti seisule, s.o kell 00.00 ööl vastu 31. detsembrit 2009. Enne loendusmomenti sündinud lapsed ja pärast nimetatud keskööd surnud isikud tuleb lugeda leibkonna liikmeks;
- isik, kes on 31. detsembri 2009 seisuga oma alalisest elukohast ära olnud või kavatseb ära olla vähem kui 12 kuud, tuleb lugeda leibkonna koosseisu (näiteks ajateenija; alla 12 kuu välismaal õppiv üliõpilane).

Küsimus EL10

Kas Teie alalises elukohas viibib loenduse ajal (31. detsember 2009 – 31. märts 2010) mõni leibkonnaliige, kes annab andmeid Teie eluruumi ja leibkonna kohta?

Küsimuse eesmärk on teada saada, kas ajutise elaniku alalises elukohas viibib loenduse ajal mõni leibkonnaliige. Kui vastus on „Ei”, siis täidetakse hiljem ajutise elaniku alalise elukoha kohta eluruumi- ja leibkonnaankeet ning leibkonnaliikmete isikuankeetid.

Küsimus EL13

Elanikevahelised sugulussuhted

Märgitase esimesena nimetatud isiku suhe teise isikusse (nn vaadeldavasse isikusse).

Näide

Malle on Tiina ema.

Kui küsitakse „Kes on Tiina Mallele?“, tuleb vastata „Laps...”.

Kui küsitakse „Kes on Malle Tiinale?“, tuleb vastata „Vanem...”.

(01) Abikaasa — isik, kes on vaadeldava isikuga seaduslikus abielus.

(02) Elukaaslane — isik, kes on vaadeldava isikuga abielulistes suhetes, kuid ei ole temaga seaduslikus abielus (vabaabielupartner). Elukaaslaseks võib märkida ka samast soost isiku.

(03) Laps (bioloogiline või lapsendatud). Lapseks märgitakse nii bioloogiline (lihane) kui ka lapsendatud (adopteeritud) laps. Kui laps ei ole bioloogiline ega lapsendatud laps, vaid abikaasa/elukaaslase laps, siis märgitase vastusevariant 4.

(05) Vanem (bioloogiline või lapsendanud). Vanem on lapse bioloogiline vanem või lapse lapsendanud vanem. Lapse vanemaks ei loeta isikut, kes on lapse ema või isa elukaaslane, kuid ei ole selle lapse bioloogiline (või teda lapsendanud) vanem.

Näiteks ei ole lapse isa mees, kes on lapse ema elukaaslane, kuid pole lapse bioloogiline vanem ega ole ka last lapsendanud.

(10) Muu sugulane (sh abikaasa/elukaaslase sugulane) märgitakse juhul, kui leibkonnaliikmed on seotud loetelus eespool nimetatud sugulus- või hõimlussuhte kaudu. Abikaasa sugulased on teisele abikaasale ja tema sugulastele hõimlased. Hõimlus ei lõpe selle abielu lõppemisega, millest see on tekkinud.

Sugulaste hulka loetakse näiteks

- ämm ja äi (abikaasa või elukaaslase vanem);
- minia ja väimees (lapse abikaasa või elukaaslane);
- tädi ja onu;
- õe või venna abikaasa või elukaaslane;
- lapse abikaasa või elukaaslase sugulane;
- vanavanavanem ja lapselapselaps jne.

(11) Mittesugulane märgitakse juhul, kui leibkonnaliikmed ei ole seotud mitte mingi sugulus- või hõimlussuhte kaudu. Abikaasa sugulased on teisele abikaasale ja tema sugulastele hõimlased. Hõimlus ei lõpe selle abielu lõppemisega, millest see on tekkinud.

Küsimus EL14

Mis alusel Teie leibkond eluruumi kasutab?

(1) Eluruum kuulub mõnele leibkonna liikmele märgitakse juhul, kui vähemalt üks leibkonnaliikmetest on selle eluruumi omanik või kaasomanik. Siia kuuluvad ka korteriühistu liikmed, sest nad on eluruumi omanikud.

(2) Leibkonnaliige on hooneühistu liige märgitakse juhul, kui vähemalt üks leibkonnaliige on hooneühistu liige. Korteriühistute liikmeid siin ei märgita, sest nad on eluruumi omanikud.

(3) Üürime (leibkond üürib eluruumi turuhinnaga või turuhinnast madalama hinnaga) märgitakse juhul, kui leibkonnal on üüri- või allüürileping selle eluruumi kasutamise kohta või suuline kokkulepe omanikuga eluruumi üürimiseks. See vastus märgitakse vaid siis, kui peale kommunaalkulude makstakse eluruumi kasutamise eest omanikule üüri (üüri suurus ei ole oluline). Kui leibkond maksab ainult kommunaalteenuste (nt küte, vesi jms) eest, siis märgitakse vastus 4.

(4) Kasutame tasuta (leibkond ei maksa omanikule üüri, kuid võib maksta kommunaalteenuste eest) märgitakse juhul, kui ükski leibkonnaliige ei ole eluruumi omanik ega hooneühistu liige ja leibkonnal on üüri- või allüürileping selle eluruumi kasutamise kohta. See vastus märgitakse ka siis, kui leibkonnal suuline kokkulepe omanikuga. Eluruumi kasutamise eest ei maksta omanikule üüri. See, kas kommunaalteenuste (nt küte, vesi jms) eest makstakse või mitte, ei ole siinkohal oluline.

Küsimus E15

Kes on selle eluruumi omanik?

Võib märkida mitu vastust.

(1) Eesti elanik(ud) (alaline elukoht on Eestis) märgitakse juhul, kui eluruumi omaniku alaline elukoht on Eestis. Omaniku kodakondsus ei ole siin oluline.

(2) Välisriigi elanik(ud) (alaline elukoht on välisriigis) märgitakse juhul, kui eluruumi omaniku alaline elukoht asub väljaspool Eesti Vabariiki.

(3) Hooneühistu märgitakse juhul, kui eluruumi omanik on hooneühistu. Siia ei kuulu korteriühistu liige, sest tema on eluruumi omanik (enamasti on siis vastus 1).

(4) Kohalik omavalitsusüksus märgitakse juhul, kui eluruumi omanik on linn (linnaosa) või vald.

(5) Riik (Eesti vabariik) märgitakse juhul, kui eluruumi omanik on riigiasutus või riiklik organisatsioon (fond).

(6) Muu märgitakse juhul, kui omanik ei kuulu eespool nimetatud gruppidesse, näiteks:

- äriühing (tehas, pank, kindlustusfirma, kinnisvarafirma vms; sh äriühing, milles riigi või kohaliku omavalitsusüksuse kapitali osalus on alla 50%);
- füüsilisest isikust ettevõtja
- kirik või muu mittetulundusühing;
- sihtasutus ;
- Eesti Tarbijate Keskühistu (ETK);
- põllumajandusühistu
- avalik-õiguslik isik (avalik-õiguslik kõrgkool, rahvusraamatukogu, rahvusooper, Eesti Teaduste Akadeemia vms).

Küsimus E16

Millal on see maja ehitatud?

Maja ehitusaja märkimisel peetakse silmas ajavahemikku, kuhu kuulub maja ametliku vastuvõtmise (eksploatatsiooni andmise) aasta. Kui maja on ümber ehitatud, laiendatud vms, märgitakse ehitusajaks ikkagi ajavahemik, kuhu jääb maja esialgse vastuvõtmise aasta (v.a juhul, kui maja on täielikult hävinud ja hiljem taastatud).

Pooleriolev elamu (vastus 10) märgitakse maja puhul, mille mõnda ruumi kasutatakse juba alalise elukohana, kuid kus käib alles aktiivne ehitustegevus (elamu on ehitusjärgus/püstitamistärgus). Vastuse märkimisel ei ole oluline, kas kohalik omavalitsus on juba andnud ehitise kasutusloa või mitte.

Küsimus E17

Mitu tuba on eluruumis?

Märgitakse kogu eluruumi (korter, eramu jm) tubade arv, sõltumata sellest, kas vaadeldav leibkond kasutab kõiki eluruumi tube või mitte. Näiteks kui 3-toalises korteris elav leibkond kasutab korterist kahte tuba ja kolmas tuba seisab tühjana (või elab seal teine leibkond), märgitakse eluruumi tubade arvaks 3.

Toad on elutuba, magamistuba, lastetuba, kabinet, söögituba jne. Kui söögitoa ja köögi vahel püsisein puudub (on lõhutud), siis loetakse seda ruumi toaks, mitte köögiks. Tuba on ka katusekamber (ärklituba) vms ruum, mis on kohandatud nii, et sobib kogu aasta jooksul püsivaks elamiseks. Samuti loetakse toaks kööktuba ja erastatud tuba ühiselamu tüüpi hoones.

Tubade hulka ei arvata kööki, esikut, tualettruumi, vannituba, sahvrit, saunaruume, garderoobi jms abiruume. Ka ei loeta eluruumi tubadeks ruume, mida kasutatakse ainult äri- või tööeesmärkidel (näiteks kasutatakse ruumi ainult töökojana, ateljeena, klientide teenindamiseks). Kui sellist ruumi aga kasutatakse nii tööalastel eesmärkidel kui ka näiteks kodusteks majapidamistöödeks või hobidega tegelemiseks, siis loetakse see ruum tubade hulka.

Küsimus E18

Kui suur on eluruumi pind?

Märgitakse kogu eluruumi (korter, eramu jm) pind, sõltumata sellest, kas vaadeldav leibkond kasutab kogu eluruumi või mitte.

Eluruumi pind on tubade ja abiruumide (köök, esik, garderoob, hall, tualettruum, sahvri, vaheruim, vannituba, panipaik, veranda, sisseehitatud seinakapid) põrandapindade summa.

Eluruumi pinna hulka ei arvestata keldreid, garaaže (sh eramutes), katlaruume, pööninguid (kui need on alaliseks elamiseks kohandamata) ega üldkasutatavaid ruume (näiteks trepikojad, koridorid, saunad, jms) mitme eluruumiga hoonetes.

Lahtisi pindu (lodžasid, rõdusid ja terrasse) eluruumi pinna hulka ei arvata. Kui aga need on kinni ehitatud ja soojustatud, siis liidetakse ka nende pind eluruumi pinna hulka.

Eluruumi pind ümardatakse ruutmeetri täpsusega ($31,4 = 31 \text{ m}^2$; $31,5 = 32 \text{ m}^2$), s.t kohti pärast koma ei märgita.

Kui leibkond elab pooleriolevas elamus, määratakse ligikaudne kasutatava pinna suurus.

Küsimus E19

Kas Teie eluruumis on köök?

(1) Eraldi köök. Köök on vähemalt 4 m^2 suurune või 2 m laiune ruum, kus on seadmed toidu valmistamiseks (pliit, valamu) ja kus üldjuhul on ka aken. See vastus märgitakse, kui köök on teistest ruumidest püsiseinaga eraldatud.

(2) Köök on toa osa või on kööginišš märgitakse juhul, kui eluruumis on kas:

- ruumi osa, kus on seadmed toidu valmistamiseks (pliit, valamu jms) ja neid ei eralda ülejäänud ruumist püsisein või
- alla 4 m^2 suurune ruum, kus on pliit ja/või valamu.

(3) Kööki ega kööginišši ei ole märgitakse ülejäänud juhtudel. Näiteks ühiselamu-tüüpi hoones asub köök väljaspool eluruumi (ühisköök on paljude leibkondade jaoks); eluruumis saab toitu valmistada vaid väikesel teisaldataval elektripliidil või mikrolaineahjus jms.

Küsimus E20

Milline kanalisatsioon on Teie eluruumis?

(1) Tsentraalne kanalisatsioon märgitakse juhul, kui heitveed juhitakse torustikku, mis on ühendatud üldise/avaliku kanalisatsioonivõrguga (ühiskanalisatsiooniga).

(2) Lokaalne puhastusseadmetega kanalisatsioon (nt septik) märgitakse juhul, kui heitveed juhitakse torustikku, mis on ühendatud puhastusseadmetega kanalisatsioonisüsteemi (nt septik).

(3) Lokaalne puhastusseadmeteta kanalisatsioon (heitveed juhitakse kogumiskaevu, kraavi vms) märgitakse juhul, kui heitveed juhitakse torustiku kaudu näiteks kogumiskaevu (lampkast, mahuti), kraavi, aku vms. Puhastussüsteemi ei ole.

Kui eluruumis on kanalisatsioon olemas, aga see on näiteks avarii tõttu välja lülitatud, siis loetakse see ikkagi olemasolevaks. Kui aga kanalisatsiooni ei ole pikka aega (aasta või rohkem), siis loetakse see puuduvaks.

Küsimus E21

Kas Teie eluruumis on veevarustus (Teil on võimalik saada jooksvat vett)?

(1) On märgitakse juhul, kui külm vesi tuleb eluruumi torustiku kaudu ja kasutusel on veekraan. Kui eluruumis on veevarustus olemas, aga see on näiteks avarii tõttu välja lülitatud, siis loetakse see ikkagi olemasolevaks. Kui aga veevarustust ei ole pikka aega (aasta või rohkem), siis loetakse see puudevaks.

Küsimus E22

Kas Teie eluruumis on võimalik saada jooksvat sooja vett?

(1) On märgitakse juhul, kui sooja vett saadakse eluruumis asuvast kuumaveekraanist. See, kas soe vesi tuleb välisvõrgu kaudu või eluruumisisesest veesoojendist, ei ole oluline. Kui eluruumis on soe vesi olemas, aga see on näiteks avarii tõttu välja lülitatud, siis loetakse see ikkagi olemasolevaks. Kui aga sooja vett ei ole pikka aega (aasta või rohkem), siis loetakse see puudevaks.

Küsimus E23

Kas Teie eluruumis on võimalik kasutada vanni või dušši?

(1) On märgitakse juhul, kui eluruumis on veevärgi ja kanalisatsiooniga ühendatud vann või dušikabiin (sh eluruumis asuvas saunas). Sooja vee saamise viis ei ole siin oluline.

Küsimus E24

Kas Teie eluruumi juurde kuulub saun?

1) Jah märgitakse siis, kui saun on eluruumis või hoones, milles asub leibkonna eluruum. Samuti märgitakse „jah” siis, kui saun asub samal elamukrundil väljaspool eluruumi omaette hoones. Korterelamute ühissaunad siin arvesse ei lähe.

Küsimus E25

Kas Teie eluruumis on tualettruum?

(1) Veeklosett märgitakse juhul, kui eluruumis on veevärgi ja kanalisatsiooniga (või kogumispaagiga) ühendatud veeklosett.

(2) Kuivkäimla märgitakse juhul, kui eluruumis asuv käimla ei ole ühendatud veevärgi ega kanalisatsiooniga.

Küsimus E26

Missugune on peamine kütmissüsteem Teie eluruumis?

Märkige enam kasutatav küttesüsteem. Kui kasutusel on mitu võimalust üsna võrdsel määral, siis märkige need kõik.

(1) Kaugkeskküte märgitakse juhul, kui eluruumi köetakse põhiliselt väljaspool hoonet paiknevast tsentraalsest katlamajast.

(2) Lokaalne keskküte (sh elektriküte, õhkküte, põrandaküte) märgitakse juhul, kui eluruumi köetakse põhiliselt eluruumis või hoones paikneva keskküttesüsteemi abil. Siia kuulub näiteks gaas- või tahkekütusega või elektriküttel töötav katel, põrandaküte (nii elektriline kui ka vesipõrandaküte), päikesepaneelid jm. Siia kuuluvad ka soojuspumbad (maa-, õhu- ja veeküttel).

(3) Ahju- või kaminaküte märgitakse juhul, kui eluruumi köetakse põhiliselt ahju(de)ga, sh nn raudahju, soemuüriga pliidi ja kaminaga.

(4) Eluruumi köetakse teisaldatavate küttekehade abil (nt elektri- või õliradiaatorid) märgitakse juhul, kui eluruumi köetakse põhiliselt paigaldatavate elektrikonvektorite (elektriradiaatorite), teisaldatavate õliradiaatorite, soojapuhurite, halogeenkiirgajate jms abil ehk küttekehadega, mis on enamasti ette nähtud lisaküttekehadeks.

(5) Kütmissüsteem puudub märgitakse juhul, kui eluruumi ei köeta.

Kui eluruumis on mingi kütteleik olemas, aga see ei ole näiteks avarii või remondi tõttu kasutatav, siis loetakse see ikkagi olemasolevaks. Kui aga endine kütmissüsteem ei ole pikka aega (aasta või rohkem) kasutatav, siis loetakse see puudevaks.

Küsimus EL28

Kas Teie leibkond kasvatab põllumajanduskultuure, sh põllu- või aiasaadusi koduaias või peab põllumajandusloomi, -linde või mesilasi?

Põllumajanduskultuuride kasvatamist küsitakse 2009. aasta kohta. Põllumajandusloomade, -lindude ja mesilaste pidamist küsitakse 2009. aasta 31. detsembri seisuga.

Vastus „jah” tuleb märkida alati, kui leibkonnal on vähemalt üks loetletud variantidest:

- 50 m² köögiviljamaad
- kolm viljapuud
- kuus marjapõõsast

- 10 küülikut
- vähemalt üks muu põllumajandusloom (siga, veis, lammas, kits)
- 10 kodulindu või
- kolm mesipuud.

Kui leibkonna kasutuses on mitu maavaldust eri paigus, arvestatakse vastamisel neid kõiki koos. „Jah” vastavad nii leibkonnad, kelle koduaias kasvab kolm õunapuud, kui ka need, kes on külvanud näiteks 300 ha teravilja või peavad 200-pealist veisefarmi.

Kui koos elab mitu leibkonda, siis tuleb vahet teha, kas kasutatav põllumajandusmaa ja -loomad kuuluvad ühele leibkonnale või on jagatud leibkondade vahel. Kui on jagatud, siis märgib iga leibkond vaid oma osa. Oluline on, et kogu põllumajandusmaa, -loomad, -linnud ja mesilaspered saaks ära loendatud, kuid mitte mitu korda.

Küsimus EL29

Kas põllumajanduskultuuride kasvatamiseks ja loomapidamiseks on maad vähem kui üks hektar (10 000 m²)?

Selle maa hulka ei arvata rendile antud ja kasutamata (söötis) maad. Vastake „jah” ka siis, kui peate põllumajandusloomi või linde, kuid maad ei ole.

Maa suurust küsitakse 2009. aastal kasutatud maa kohta.

Selle maa hulka loetakse ainult maa, mida leibkond kasutab põllumajanduskultuuride kasvatamiseks ja loomapidamiseks. Eramu juurde kuuluvad teed, muru, iluaed, hooned ja õu ei kuulu põllumajandusmaa hulka. Ka rendile antud või mittekasutatav maa (on söötis, niitmata, ei karjatata) ei ole leibkonna põllumajandusmaa ja ei lähe arvesse. Kui koos elab mitu leibkonda, siis tuleb vastata ainult oma leibkonna kasutuses oleva maa kohta.

Küsimus EL30

Kas Te kasvatate põllumajanduskultuure või peate põllumajandusloomi, -linde või mesilasi peamiselt (üle poole) oma tarbeks?

Põllumajanduskultuuride kasvatamist küsitakse 2009. aasta kohta. Põllumajandusloomade, -lindude ja mesilaste pidamist küsitakse 2009. aasta 31. detsembri seisuga.

Märgitakse leibkonna hinnang selle kohta, kas põllumajanduskultuure kasvatatakse või peetakse põllumajandusloomi, -linde või mesilasi peamiselt (üle poole) oma tarbeks.

Küsimus EL31

Kui palju maad kasutab Teie leibkond põllumajanduskultuuride kasvatamiseks ja loomapidamiseks?

Selle maa hulka ei arvata hoonete, iluaedade ja teede alust maad. Kui maad kasutab mitu leibkonda, siis näidata ainult oma leibkonna kasutuses olev osa.

Maa suurust küsitakse 2009. aastal kasutatud maa kohta.

Selle maa hulka loetakse ainult maa, mida leibkond kasutab põllumajanduskultuuride kasvatamiseks ja loomapidamiseks. Eramu juurde kuuluvad teed, muru, iluaed, hooned ja õu ei kuulu põllumajandusmaa hulka. Ka rendile antud või mittekasutatav maa (on söötis, niitmata, ei karjatata) ei ole leibkonna põllumajandusmaa ja ei lähe arvesse. Kui koos elab mitu leibkonda, siis tuleb vastata ainult oma leibkonna kasutuses oleva maa kohta.

Kui koduaias ei ole viljapuude ja marjakultuuride kasvupind selgelt piiritletud, st on vaheldumisi köögivilja või teiste kultuuridega, siis tuleb see pind määrata hinnanguliselt, arvestades 8 m² ühe viljapuu ja 2 m² ühe marjapõõsa kohta. Et hinnanguliselt saadud kultuuride kogupind ei ületaks tegelikult kasutatavat pinda, tuleb viljapuude võra all kasvavad kultuurid jätta arvestamata.

Küsimus EL32

Kas Teie leibkond peab põllumajandusloomi, -linde või mesilasi?

Põllumajandusloomade, -lindude ja mesilaste pidamist küsitakse 2009. aasta 31. detsembri seisuga.

Kui koos elab mitu leibkonda, siis tuleb vastata ainult nende põllumajandusloomade, -lindude või mesilaste kohta, mida vaadeldav leibkond peab. Kui loomakasvatusega tegeleb ainult üks leibkond, siis teised leibkonnad loomakasvatust ei märgi.

Küsimus EL33

Kui palju peate põllumajandusloomi, -linde ja mesilasperesid?

Põllumajandusloomade, -lindude ja mesilaste pidamist küsitakse 2009. aasta 31. detsembri seisuga.

Kui koos elab mitu leibkonda, siis tuleb vastata ainult nende põllumajandusloomade, -lindude või mesilaste kohta, mida vaadeldav leibkond peab. Kui loomakasvatusega tegeleb ainult üks leibkond, siis teised leibkonnad loomakasvatust ei märgi.

Osa B. Asutusleibkonna andmed

Asutuse (institutsioonina) käsitletakse siin asutusi, mis tegutsevad ööpäev läbi ja võimaldavad seal elavatele inimestele ülalpidamist — majutust (peavarju), toitu ja vajadusel ka hooldust (nt lastekodu, noortekodu, üldhooldekodu, erihooldekodu, kinnipidamisasutus, klooster vms). Asutuse kuuluvus ja rahastamise allikad ei ole olulised.

Kõik ühes asutuses elavad isikud moodustavad ühe asutusleibkonna. Asutusleibkonna koosseisu ei kuulu selle teenindav personal.

Kui üks asutus paikneb mitmes hoones, siis tuleb iga hoone kohta täita eraldi eluruumi- ja leibkonnaankeet (igal hoonel on erinev maja number). Kui asutus paikneb ühes hoones, siis võib olenevalt otstarbekusest täita kas ühe või mitu eluruumi- ja leibkonnaankeeti.

Küsimus B01

Asutuse nimi

Üldjuhul saadakse asutuse nimi varem koostatud nimekirjast. Kui asutust nimekirjas ei ole, siis sisestatakse selle täielik nimi.

Kui asutuse elanike nimekiri on otstarbekas koostada osade kaupa, siis märgitakse ka vastava osa (*ankeedis „allüksus“*) nimi. Allüksusteks jaotamise nõudeid ei ole, allüksuseks võib lugeda ka näiteks ühte korrust. Kui üks asutus paikneb mitmes hoones, siis võib allüksuseks lugeda ühte maja.

Küsimus B02

Asutuse liik

(1) Lastekodu, noortekodu, koolkodu, üldhooldekodu, erihooldekodu. Siia kuuluvad ööpäev läbi tegutsevad hoolekandeadasutused, mis pakuvad oma elanikele täielikku ülalpidamist:

- laste hoolekandeadasutused, näiteks lastekodud, SOS-lastekülad, väikelastekodud, erilastekodud, noortekodud, koolkodud, perelastekodud, segatüüpi hoolekandeadasutused;
- täiskasvanute hoolekandeadasutused — üld- ja eritüüpi hoolekandeadasutused.

(2) Haridusasutus — siia kuuluvad sellised haridusasutused, mille kasvandikud on asutuse täielikul ülalpidamisel. Haridusasutus saab olla isiku alaline elukoht juhul, kui selles asutuses saab elada aasta ringi, näiteks erikoolid kasvatusraskustega lastele (Tapa ja Kaagvere erikool).

(3) Tervishoiuasutus on haigla, taastusravikeskus jm statsionaarset ravi andev asutus. Alaline elukoht saab olla näiteks hooldus- või psühhiaatria haigla.

(4) Usuasutus, näiteks klooster.

(5) Kinnipidamisasutus, näiteks vangla, Harku väljasaatmiskeskus.

(6) Muu, näiteks kasarmu, Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskus.

Nimekiri C

Asutuse elanike nimekiri

Asutuse elanike nimekiri koostatakse tubade (palatite jne) kaupa. Nimekirja kantakse kõik asutuse alalised elanikud, samuti need ajutised elanikud, kelle ring määratakse eraldi eeskirjaga (näiteks haiglates). Asutuse teenindavat personali nimekirja ei kanta (v.a juhul, kui isik on asutuse täielikul ülalpidamisel).

Asutuse alaliseks elanikuks loetakse isik, kes

- 1) on elanud selles asutuses vähemalt 12 kuud enne 31. detsembrist 2009 või
- 2) saabus sinna enne 31. detsembrist 2009 ja tõenäoliselt elab seal vähemalt 12 kuud.

Ka isik, kellel ei ole 31. detsembrist 2009 seisuga mingit muud elukohta, loetakse asutuse alaliseks elanikuks.

Vt nimekirja täitmiseks Osa A Isikuandmed, p 3.2.

ISIKUANKEET

Osa Y. Küsitlaja osa

Küsitlusviis

Küsimusele vastatakse ainult arvutis.

(1) Sülearvutiküsitlus märgitakse siis, kui loendaja sisestab andmed intervjuu ajal sülearvutisse.

(2) Paberankeediga küsitlus märgitakse siis, kui loendaja märgib andmed intervjuu ajal paberankeedile ning hiljem sisestab need sülearvutisse.

Loendaja number

Loendaja number märgitakse käsitsi ainult paberankeedile. Number antakse loendajale tööle asumisel.

Regiooni, ringkonna, piirkonna ja jaoskonna number

Need numbrid märgitakse käsitsi ainult paberankeedile. Numbrid antakse loendajale tööle asumisel.

Küsimus Y4

Eluruumi- ja leibkonnaankeedi number

Paberankeedile märgitakse selle eluruumi- ja leibkonnaankeedi unikaalne (trükitud) number, kuhu isik kanti nimekirja kas leibkonnaliikmena (nimekiri A), ajutise elanikuna (nimekiri B) või asutusleibkonna elanikuna (nimekiri C). Eluruumi- ja leibkonnaankeedi number loob seose isiku ja selle eluruumi vahel, kus ta loendati.

Küsimus Y5: Isiku rea number eluruumi- ja leibkonnaankeedi nimekirjas A

Küsimus Y6: Isiku veeru number eluruumi- ja leibkonnaankeedi nimekirjas B

Küsimus Y7: Isiku rea number asutusleibkonna nimekirjas C

Paberankeedile märgitakse üks neist kolmest numbrist. Märgitud number näitab, kelle isikuankeeti täitma hakatakse. Rea või veeru number valitakse sellest nimekirjast, kuhu isik on kantud, ülejäänud kaks välja jäävad tühjaks. Näiteks kui isik loendatakse tema alalises elukohas leibkonnaliikmena, siis vastatakse küsimusele Y5 ning Y6 ja Y7 jäävad tühjaks.

Küsimused Y11, Y12 ja Y13

Küsitluse kuupäev ja algusaeg, jätkamise kuupäev ja algusaeg

Küsitluse lõpuaeg, jätkamise lõpuaeg

Kui küsitlusviisiks on märgitud „sülearvutiküsitlus”, siis määratakse algus- ja lõpuaeg arvutis automaatselt.

Kui küsitlusviisiks on märgitud „paberankeediga küsitlus”, siis sisestab loendaja arvutisse küsitluse alguse ja lõpuaja paberankeedilt. Kui mingil põhjusel jääb küsitlus pooleli ja seda tuleb hiljem jätkata, märgitakse üles katkestamise aeg (ehk esimese külastuse lõpuaeg) ning järgmisel külastusel jätkamise kuupäev, algusaeg ja lõpuaeg.

Küsitluse (jätkamise) algusajaks ja lõpuajaks märgitakse kellaaeg, mil intervjuu tegelikult algas või lõppes. Kui on vaja enne intervjuud ankeeti vaadata, siis see aeg arvesse ei lähe.

Küsimus Y14

Küsitluse keel

Küsimuse eesmärk on hinnata küsitluse kvaliteedi sõltumist küsitluse keelest. Märgitakse keel, milles küsitlus (põhiliselt) toimus.

Osa A. Isikuandmed

Küsimused A01 ja A02

Eesnimi, perekonnanimi

Märgitakse kõik dokumendijärgsed (Eesti pass, isikutunnistus (ID-kaart), sünnitunnistus) ees- ja perekonnanimed.

Vastsündinu puhul kirjutatakse vähemalt perekonnanimi. Kui eesnimi on kindlalt teada, kirjutatakse ka see, kuigi ametlik alus puudub. Muidu kirjutatakse eesnime väljale „Vastsündinu”.

Küsimus A03

Isikukood

11-kohaline isikukood märgitakse kõigil isikutel, kellele on Eesti Vabariigis isikukood antud. Välisriigis antud isikukoodi ei märgita. Kui isik ei tea täpset isikukoodi, tuleks see täpsustada isikut tõendava dokumendi alusel.

Ka vastsündinute puhul on oluline märkida isikukood, see antakse lapsele juba haiglas.

Küsimus A04

Sugu

[*Ainult loendaja juhendis:*] Üldjuhul ilmneb sugu nimest, välimusest või sugulussuhetest. Vähimagi kahtluse korral tuleb isiku soo kohta esitada küsimus (näiteks isikul on nimi, mis võib olla nii mehel kui ka naisel; isikul on harvaesinev nimi).

Küsimus A05

Sünniaeg

Märgitakse isiku sünnikuupäev, -kuu ja -aasta (PP, KK, AAAA).

Vanus märgitakse täisaastates seisuga 31. detsember 2009.

Küsimus A06

Alaline elukoht

Vt alalise elukoha mõistet p 1.1 ja aadressi märkimist p 1.2.

Küsimus A07B

Kas Te elate / ta elab osa nädalast või aastast ka teises elukohas, kokku vähemalt kolm kuud (90 päeva) aastas?

Teise elukohana arvestage näiteks:

- aadressi, kus isik elab, kui töötab kodust eemal
- üliõpilase vanematekodu aadressi
- teist kodu või suvekodu
- ajateenija või kaadrikaitseväelase teenistuskohata
- teise vanema aadressi lapse jaoks, kes elab vaheldumisi kahe vanema juures.

NB!

- Isik ei pea olema teise eluruumi omanik.
- Ärge arvestage eluruumi, kus isik tegelikult ei ela.
- Ärge arvestage eluruumi, mis asub samas linnas või vallas, kus on isiku alaline elukoht.

90 päeva tingimus kehtib kogu aasta kohta, st vastaja ei pea elama teises eluruumis järjepidevalt 90 päeva. Kui teises elukohas viibimise aeg on lähedane 90 päevale ja vastajal on raske hinnata, kas tuleb 90 päeva kokku või mitte, siis teise elukoha regulaarse kasutamise korral tuleks märkida pigem „jah”.

„Jah” märgitakse ka siis, kui isik on mõnda elukohta kasutanud teise elukohana vähem kui aasta, kuid kavatses seal viibida vähemalt kolm kuud aastas.

Teine elukoht võib olla ka selline elukoht, mis ei sobi aasta ringi elamiseks (nt suvila).

Küsimus A09B

Nimetage peamine põhjus, miks Te viibite / ta viibib selles elukohas.

Kui isikul tekib raskusi peamise põhjuse nimetamisega, siis tuleb eelistada talle tähtsaimana tunduvat tegevust.

Küsimus A10

Milline on Teie/tema seaduslik perekonnaseis?

Küsimus on vähemalt 15-aastase isiku kohta.

Selle küsimusega uuritakse ainult isiku seaduslikku (ametlikku) perekonnaseisu, mis võib erineda tema tegelikust (faktilisest) perekonnaseisust .

(1) Pole seaduslikus abielus olnud märgitakse isiku puhul, kes ei ole kunagi olnud seaduslikus abielus.

(2) Seaduslikus abielus märgitakse isiku puhul, kelle abielu on seaduslik ja ei ole lõppenud abikaasa surma või abielulahutusega. Isik on seaduslikus abielus ka siis, kui ta ei ela oma abikaasaga koos. Eestis on seaduslik ainult mehe ja naise vahel sõlmitud abielu. Eesti perekonnaseaduse järgi sõlmitakse abielu mehe ja naise vahel ning abielu on õigusliku tähendusega siis, kui abielu sõlmimisel on perekonnaseisuasutuses või vaimuliku (alates 01.12.2001) koostatud abieluakt.

(3) Lahutatud märgitakse isiku puhul, kelle eelmine seaduslik abielu lõppes abielulahutuse vormistamisega ja kes ei ole uuesti seaduslikku abiellu astunud.

(4) Lesk märgitakse isiku puhul, kelle (viimane) seaduslik abielu lõppes abikaasa surmaga (kohtus surnuks tunnistamisega) ja kes ei ole uuesti seaduslikku abiellu astunud.

Küsimused A11–A12 on vähemalt 15-aastase naise kohta.

Küsimus A11

Kas Te olete / ta on lapsi sünnitanud?

Sellele küsimusele vastamisel arvestatakse kõiki enne loendusmomenti (31. detsember 2009. a kell 00.00) elusalt sündinud lapsi. Kui mõni laps elab emast lahus või on noorelt surnud, arvestage ka teda (neid). Lapsendatud (adopteeritud) lapsed ja kasulapsed siin arvesse ei lähe.

„Jah” märgitakse siis, kui naine on enne 31. detsembrist 2009 sünnitanud vähemalt ühe elusa lapse.

„Ei” märgitakse siis, kui naine ei ole sünnitanud ühtki elusat last või tema laps on sündinud pärast 30. detsembrist 2009.

Küsimus A11A

Mitu last Te olete / ta on sünnitanud?

Märgitakse enne 31. detsembrist 2009. a sünnitatud laste arv (v.a surnult sündinud lapsed).

Küsimus A12

Millal sündis Teie/tema esimene laps?

Märgitakse esimese lapse sünnikuu ja -aasta. Vanus esimese lapse sünnitamisel märgitakse siis, kui vastaja vastab teise isiku eest ja ei oska vastata lapse sünnikuud ja aastat.

Küsimus A13

Kus oli Teie/tema ema alaline elukoht Teie/tema sündimise ajal?

Ema alaline elukoht märgitakse Eesti Vabariigi ja välisriigi praeguse riigipiiri alusel.

Kui ema elukoht oli isiku sündimise ajal Eestis, märgitakse selle elukoha maakonna, valla ja asula (linn, alev, alevik, küla) nimi praeguse haldusjaotuse alusel. Kui isik ei oska vastust anda praeguse haldusjaotuse järgi, märgitakse ema elukoht endise haldusjaotuse alusel ja täpsustatakse, mis ajast jaotus pärineb.

Kui isik sündis enne 1945. aastat ja tema ema elas sel ajal Eesti Vabariigile kuulunud Petseri maakonnas või Narva-taguses vallas, märgitakse vastus „Eesti endisel territooriumil — Petserimaal või Narva jõe tagusel alal”. Siinkohal pole oluline, kas isik sündis pärast Eesti Vabariigi väljakuulutamist 1918. aastal või enne seda.

Kui ema elukoht isiku sündimise ajal oli välisriigis, märgitakse välisriigi nimetus praeguse riigipiiri alusel. Venemaa korral tuleb lisada Vene Föderatsiooni vabariigi, krai või oblasti nimetus, Moskva või Peterburi linn.

Küsimus A14

Kus sündisid Teie/tema vanemad?

Riigi nimetus märgitakse praegu kehtiva riigipiiri järgi.

Kui isiku vanem on sündinud enne 1945. aastat Eesti Vabariigile kuulunud Petseri maakonnas või Narva-taguses vallas, märgitakse vastus „Eesti endisel territooriumil — Petserimaal või Narva jõe tagusel alal”. Siinkohal pole oluline, kas vanem sündis pärast Eesti Vabariigi väljakuulutamist 1918. aastal või enne seda.

Küsimused A15 ja A16

Millise riigi kodanik Te olete / ta on?

Kas Teil/tal on ka teine kodakondsus?

Märgitakse riik, mille kodanik isik on. Kui isikul on mitu kodakondsust, märgitakse ka teine kodakondsus. Kui isik on Eesti kodanik, märgitakse see kindlasti.

Eesti määratlemata kodakondsus märgitakse siis, kui isikule on välja antud Eesti välismaalase pass.

Muu määratlemata kodakondsus märgitakse muudel juhtudel, näiteks on isikul Läti välismaalase pass, isik ei tea oma kodakondsust vm.

Lastele märgitakse sünnijärgne kodakondsus. Arvestada tuleb, et laps on Eesti kodanik siis, kui vähemalt üks tema vanematest oli lapse sündimise ajal (kui isa suri enne seda, siis isa surmahetkel) Eesti kodanik. Kui vanem sai Eesti kodakondsuse naturalisatsiooni korras pärast lapse sündi, ei ole laps selle vanema järgi Eesti kodanik. Lapsele, kes on Eesti elanik, kuid ei ole omandanud sünniga ei Eesti ega välisriigi kodakondsust, märgitakse „Eesti määratlemata kodakondsus”. Kui laps on omandanud sünniga kahe riigi kodakondsuse, märgitakse mõlemad kodakondused.

Küsimused A17 ja A18

Mis rahvusest Te olete / ta on?

Kas Te tunnete / ta tunneb end kuuluvat veel ka teise rahvusesse?

Rahvuse määrab vastaja ise. Isikul on õigus tunnistada end selle rahvuse liikmeks, millega ta tunneb end kõige tihedamini etniliselt ja kultuuriliselt seotud olevat. Isikud, kes tunnevad end kuuluvat mitmesse rahvusesse, märgivad ka teise rahvuse. See rahvus, mida vastaja peab enda jaoks olulisemaks, märgitakse esimesena.

Laste rahvuse otsustavad vanemad. Leibkondades, kus isa ja ema on eri rahvusest ja vanematel on raskusi laste rahvuse üle otsustamisel, tuleks eelistada esimese rahvusena ema rahvust. Kui vanematel ei ole raskusi lapse rahvuse üle otsustamisel, ei ole kahe rahvuse märkimine vajalik.

Küsimus A19

Mis on Teie/tema emakeel?

Emakeeleks märgitakse keel, mis on omandatud varases lapsepõlves esimese keelena ja mida isik üldjuhul kõige paremini oskab. Isiku emakeel ei pea kokku langema tema rahvusega.

Väikelaste emakeele otsustavad vanemad. Kui vanematel on raskusi lapse emakeele üle otsustamisel, märgitakse keel, mida leibkonnas tavaliselt kõneldakse.

Kurtide emakeel on see keel, milles nad viihevad.

Küsimused A20 ja A20A

Kas Te oskate / ta oskab peale emakeele veel mõnda keelt?

Palun nimetage/märkige oskuse järjekorras need emakeelest erinevad keeled, mida Te oskate / ta oskab

Küsimus tuleb täita kõigi isikute jaoks, sõltumata vanusest.

Märgitakse oskuse järjekorras need emakeelest erinevad keeled, mida isik oskab. Alustatakse keelest, mida ta kõige paremini oskab.

Isik loetakse nimetatud keelt oskavaks, kui tema keeleoskus võimaldab toime tulla tuttavates keelekasutusolukordades kõnelemisel, kirjutamisel ja lugemisel. Kui isik suudab ennast väljendada tuttavates suhtlusolukordades, saab aru selgest kõnест igapäevaelu teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ja suudab koostada lühikesi tarbetekste (lühiteated, tüüpdokumendi täitmine), siis on see piisav keeleoskustase, et vastata küsimusele jaatavalt. Kui mõni oskus puudub, teine aga tundub ületavat eespool nimetatud nõudeid, siis võiks seda ikkagi jaatavaks vastuseks pidada. Näiteks võib isikut lugeda keelt oskavaks, kui ta

- kõneleb üsna vabalt, kuid ei oska kirjutada. (Siia kuuluvad näiteks need eesti lasteaedades käivad vene lapsed, kes räägivad eesti keelt, kuid kirjutada ega lugeda ei oska.)
- suudab lugeda võõrkeelset eri- või huvialakirjandust, kuid ei oska rääkida.

Isikute puhul, kes ei oska peale emakeele ühtegi keelt, samuti laste puhul, kes ei oska veel rääkida, märgitakse „**Ei**”.

Küsimused A21 ja A21A

Kas Te peate / ta peab omaks kindlat usku (religiooni)?

Palun nimetage/märkige usk (religioon).

Küsimused A21 ja A21A on vähemalt 15-aastase isiku kohta.

„Jah” märgitakse isiku puhul, kes peab omaks mõnda usku (usutunnistust/religiooni). Liikmeks olek kirikus või koguduses ei ole seejuures vajalik. Samuti ei ole tähtis, kas isik on ristitud ja kas ta käib regulaarselt kirikus või kuulub mõne muu mittekristliku ühenduse liikmeskonda. Selle variandi märkimisel täpsustatakse, millist usku isik omaks peab.

Erandjuhul, kui isik ei oska usku (religiooni) nimetada, kuid teab vastava kiriku, koguduse või muu usulise ühenduse nimetust, tuleb see kirjutada vabale väljale (näiteks „Tallinna Püha Vaimu kirik”).

Märkida ei tohiks vastust „kohanimi + kirik”, sest paljudes kohtades on mitu kirikut-kogudust. Samuti ei tohiks märkida vastust „tänav + kirik”, sel juhul tuleks lisada ka linna (alevi) nimi.

Küsimused A22 ja A22A

Kas Te olete / ta on elanud praeguses linnas/alevis/vallas pidevalt sünnist saadik?

Millal asusite / ta asus sellesse linna/alevisse/valda viimati elama?

Selles küsimuses peetakse silmas tegelikku pidevat elamist praeguse alalise elukoha linnas, alevis või vallas, mis ei olene elukoha registreerimisest. Linna, alevit ja valda mõistetakse praegustes piirides. Kui linna või valla nimi on vahepeal muutunud, loetakse see ikkagi samaks linnaks või vallaks. Vallasises linnas elavad isikud loetakse linnas, mitte vallas elavateks.

„Jah” märgitakse juhul, kui isik on elanud samas linnas, alevis või vallas pidevalt sünnist saadik. Pidevat elamist katkestavaks ei loeta:

- ühtki äraolekut, mis kestab alla 12 kuu;
- kodust eemal töötamist, kui enamik vabadest päevadest viibitakse oma leibkonna juures;
- eemalolekut üldhariduskoolis või põhikoolijärgses kutseõppeasutuses õppimise tõttu;
- ajateenistuses viibimist, sõltumata selle pikkusest, sõjast osavõttu ja sõjavangis olekut;
- elukoha muutmist sama linna või valla piirides;
- diplomaatilist teenistust välisriigis.

„Ei” märgitakse siis, kui isik ei ole selles linnas, alevis või vallas elanud pidevalt sünnist saadik. Sel juhul märgitakse praegusse linna/alevisse/valda saabumise kuu ja aasta. Kui vastaja ei mäleta enam täpset elukohavahetuse aega, tuleks seda ligikaudselt hinnata. Kui isik on praeguse elukoha linnas, alevis või vallas varem elanud, kuid vahepeal vähemalt ühe aasta ära olnud, märgitakse viimase elama asumise aeg.

Küsimus A23

Kus oli Teie/tema eelmine elukoht?

Arvestage elukohta väljaspool linna/alevit/valda, kus Te praegu elate / ta praegu elab.

Eelmise elukohana mõistetakse tegelikku eelmist elukohta, mis asus väljaspool praeguse elukoha linna, alevit või valda. See ei pruugi kokku langeda registreeritud elukohaga.

Isikutel, kelle eelmine elukoht oli Eestis, märgitakse selle elukoha maakonna, valla ja asula (linn, alev, alevik, küla) nimi praeguse haldusjaotuse alusel. Kui isik ei oska vastust anda praeguse haldusjaotuse järgi, märgitakse eelmine elukoht endise haldusjaotuse alusel ning täpsustatakse, mis ajast jaotus pärineb.

Kui isik saabus praegusesse elukohta enne 1945. aastat tol ajal Eesti Vabariigile kuulunud Petseri maakonnast või Narva-tagusest vallast, märgitakse vastus „Eesti endisel territooriumil — Petserimaal või Narva jõe tagusel alal”.

Isikutel, kelle eelmine elukoht oli välisriigis, märgitakse riigi nimetus praeguse riigipiiri alusel. Venemaa korral tuleb lisada Vene Föderatsiooni vabariigi, krai või oblasti nimetus, Moskva või Peterburi linn.

Küsimus A24

Kas Te olete / ta on kunagi elanud väljaspool Eesti Vabariiki pidevalt 12 kuud või kauem?

Eesti Vabariiki mõistetakse praegustes piirides.

„Jah” märgitakse siis, kui isik on elanud väljaspool Eesti Vabariigi praeguseid piire pidevalt vähemalt 12 kuud. Pidevat elamist katkestavaks ei loeta lühiajalisi külaskäike Eestisse. Välismaal elamiseks loetakse näiteks välisriigi kõrgkoolis üle 12 kuu õppinud isikut.

Pidevalt väljaspool Eesti Vabariiki elamiseks ei loeta:

- välisriigis töötamist, kui enamik vabadest päevadest viibitakse oma leibkonna juures Eestis;
- õppimist välisriigi üldhariduskoolis või põhikoolijärgses kutseõppeasutuses, kui vanematekodu oli Eestis;
- välisriigis ajateenistuses viibimist, sõltumata selle pikkusest, sõjast osavõttu ja sõjavangis olekut;
- diplomaatilist teenistust välisriigis.

Küsimus A25

Millal pöördusite / ta pöördus viimati tagasi Eestisse elama? (Küsimus on Eestis sündinu kohta, kes on alaliselt välismaal elanud.)

Millal saabusite / ta saabus viimati Eestisse elama? (Küsimus on välismaal sündinu kohta.)

Kui vastaja ei mäleta enam täpset Eestisse saabumise/tagasipöördumise aastat, tuleks see ligikaudselt hinnata. Kui isik on Eestisse elama asunud rohkem kui ühel korral, märgitakse viimane Eestisse elama asumise aeg.

Küsimus A26

Millisest riigist pöördusite / ta pöördus viimati tagasi Eestisse elama? (Küsimus on Eestis sündinu kohta, kes on alaliselt välismaal elanud.)

Millisest riigist saabusite / ta saabus viimati Eestisse elama? (Küsimus on välismaal sündinu kohta.)

Riigi nimetus märgitakse praeguse riigipiiri järgi. Venemaa korral tuleb lisada Vene Föderatsiooni vabariigi, krai või oblasti nimetus, Moskva või Peterburi linn. Kui isik saabus Eestisse enne 1945. aastat

tol ajal Eesti Vabariigile kuulunud Petseri maakonnast või Narva-tagusest vallast, märgitakse vastuseks „Eesti endiselt territooriumilt — Petserimaalt või Narva jõe taguselt alalt”.

Küsimus A27

Kus oli Teie/tema alaline elukoht 2000. aasta 31. märtsil (eelmise rahva ja eluruumide loenduse toimumise ajal)?

Küsimus on enne 2000. aasta 31. märtsi sündinud isiku kohta, kes saabus praegusesse elukohta pärast 2000. aasta märtsi.

Märgitakse elukoht eelmise loenduse ajal. Elukohana peetakse silmas tegelikku elukohta, mis ei pruugi alati kokku langeda registreeritud elukohaga.

- Isiku puhul, kes õppis sel ajal kõrgkoolis või keskkoolijärgses kutseõppeasutuses, märgitakse õppimiskohajärgne elukoht (mitte vanemate elukoht).
- Isiku puhul, kes õppis sel ajal kodust eemal üldhariduskoolis või põhikoolijärgses kutseõppeasutuses, märgitakse tema leibkonna elukoht.
- Ajateenistuses viibinu puhul märgitakse ajateenistuseelne elukoht.
- Asutuses (lastekodu, hooldekodu, kinnipidamisasutus jm) rohkem kui aasta elanud isiku puhul märgitakse asutuse asukoht.
- Välisriigis viibinud Eesti Vabariigi diplomaatiliste ja konsulaaresinduste diplomaatilise personali ja nende leibkonnaliikmete elukohaks märgitakse nende tolleaegne elukoht Eestis.

Isikutel, kes elasid 2000. aasta 31. märtsil Eestis, märgitakse tolleaegse elukoha maakonna, valla ja asula (linn, alev, alevik, küla) nimi praeguse haldusjaotuse alusel. Kui isik ei oska vastust anda praeguse haldusjaotuse järgi, märgitakse 2000. aasta elukoht endise haldusjaotuse alusel.

Välisriigis elanud isikul märgitakse riigi nimetus praeguse riigipiiri alusel. Venemaa korral tuleb lisada Vene Föderatsiooni vabariigi, krai või oblasti nimetus, Moskva või Peterburi linn.

Küsimused A28–A33 on vähemalt 10-aastase isiku kohta.

Küsimus A28

Millise hariduse omandasite / ta omandas üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis, põhikoolis vms)?

Märgitakse kõrgeim üldhariduskoolis omandatud üldharidustase loendusmomendil. Ei tohi arvestada kutsehariduskoolides omandatud üldharidust. Siin tuleb tähele panna, et üldharidustase oleks kõigil märgitud (ka kõrgharidusega isikutel). Ei ole oluline, millises õppevormis (päevases, õhtuses, kaugõppes või eksternina) haridus omandati. Arvestatakse ainult lõpetatud õppeasutusi (või klasse).

(1) Keskharidus — isik on lõpetanud kümne-, üheteistkümne- või kahesteistkümneklassilise keskkooli, gümnaasiumi, reaalkooli, üldharidusliku kolledži või saanud keskhariduse puudega laste koolis või kinnises erikoolis. Siia ei kuulu isikud, kes on kutseõppes omandanud keskhariduse koos kutsega või keskerihariduse põhihariduse baasil.

(2) Põhiharidus (sh lõpetamata keskharidus) — isik pole omandanud keskharidust, kuid on lõpetanud

- aastail 1920–1940 kutsekeskkooli;
- 1940. aastani tegutsenud reaalkooli või progümnaasiumi;
- mittetäieliku keskkooli või 7 klassi aastani 1961;
- vähemalt 8 klassi üldhariduskoolis aastail 1962–1989;
- põhikooli või vähemalt 9 klassi üldhariduskoolis 1990. aastal ja hiljem

või on

- omandanud keskerihariduse põhihariduse baasil;
- saanud põhihariduse erikoolis.

(3) Algharidus — isik ei ole omandanud põhiharidust, kuid on lõpetanud (vähemalt) ühe järgmistest koolitüüpidest:

- üheklassilise vallakooli, linnaalgkooli, ühe- või kaheklassilise ministeeriumikooli, kihelkonnakooli, kõrgema algkooli aastani 1920;
- 4 või 6 klassi kuni aastani 1930;
- 6 klassi ajavahemikus 1930–1944, arvestatakse ka õhtualgkooli täiskasvanutele;
- 4 klassi ajavahemikus 1945–1971;
- 3 klassi ajavahemikus 1972–1989;
- 6 klassi 1990. aastal või hiljem.

(4) Ei omandanud (veel) algharidust, kirjaoskaja — isik ei ole koolis käinud või on küll koolis käinud, kuid pole lõpetanud algharidusele vastavat kooliastet, kuid oskab vähemalt ühes keeles lugeda

(arusaamisega) ja kirjutada (sh ka pimedate kiri) lihtsamat teksti oma igapäevast elu puudutavatel teemadel.

(5) Ei omandanud algharidust, kirjaoskamatu — isik ei ole koolis käinud või on küll koolis käinud, kuid pole lõpetanud algharidusele vastavat kooliastet ega oska üheski keeles lugeda (arusaamisega) ega kirjutada lihtsamat teksti oma igapäevast elu puudutavatel teemadel.

Küsimus A29

Milline on Teie/tema kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti- või erialaharidus?

Küsimuste A29–A33 eesmärk on välja selgitada isiku kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti- või erialane haridustase loendusmomendil (31. detsembril 2009). Tähele tuleb panna, et isiku haridustaseme määrab kõrgeim formaalharidussüsteemis (st üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis) lõpetatud õppeasutus või klass. Lõpetamata jäänud haridus seda ei tõsta. Välisriigis kutse-, ameti- või erialahariduse omandanud isikute haridustase tuleb määrata analoogiliselt Eestis omandatud haridustasemega.

- (1) Ei oma kutse-, ameti- ega erialaharidust — isik ei ole omandanud kutse- ega eriharidust. Siia kuulub ka (üldharidusliku) keskkooli lõpetanu, kes on lisaks keskharidusele saanud üldhariduskoolist mingi kutse.
- (2) Kutseharidus — isik on pärast üldhariduskooli mõne haridustaseme lõpetamist saanud dokumendi ettevalmistuse kohta kutseõppes. Tuleb tähele panna, et siin ei ole silmas peetud kutse omandamist keskeriõppeasutuses või tehnikumis.
- (3) Kutsekeskharidus — isik on lõpetanud kutseõppe keskhariduse baasil või kutsekeskhariduse õppekava mõnes õppeasutuses.
- (4) Keskeri- või tehnikumiharidus — isik on lõpetanud tehnikumi, kommertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi.
- (5) Kõrgharidus: kutsekõrgharidus-, rakenduskõrgharidus, diplomiope, bakalaureuse- või magistriope — isik on lõpetanud kõrgema õppeasutuse või muu õppeasutuse rakenduskõrghariduse taseme õppekava järgi või diplomiope või bakalaureuse- või magistriope. Neid tasemeid pole võimalik saada rahvaülikooli, marksismi-leninismi ülikooli jmt lõpetamise puhul.

(6) Doktor (sh varasem teaduste kandidaat) — isikule on antud kandidaadi- või doktorikraad. Siia kuuluvad ka residentuuri lõpetanud isikud. Doktorikraadile vastavaks loetakse ka NSVL-i haridussüsteemis omandatud kvalifikatsioon, mida tõendab:

- 1) kandidaadikraadi (*Kandidat nauk*) diplom;
- 2) doktorikraadi (*Doktor nauk*) diplom.

Küsimus A30

Milline oli nõutav haridustase kutseõppeasutusse sisseastumisel?

NB! Kui sisseastumisel nõuti keskharidust, siis ei saa isikul olla kutseharidus, vaid tal on kutsekeskharidus.

Küsimus A31

Kas Te saite / ta sai koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saite / ta sai...

Kutsehariduse taseme määramisel oluline, millise üldharidustaseme isik koos kutsega omandas:

- (1) ainult kutse — isik on saanud ainult kutsehariduse, ilma et oleks sealsamas omandanud põhi- või keskharidust. Kutseharidusena ei arvestata täiendusõpet ega ümberõpet, töökohal väljaõpet ega huviharidust (sh keeltkursusi või rahvaülikooli).
- (2) koos kutsega põhihariduse — isik on koos kutseharidusega omandanud sama õppekava raames põhihariduse.
- (3) koos kutsega keskhariduse — isik on koos kutseharidusega omandanud sama õppekava raames keskhariduse (näiteks kutsekeskkoolis keskharidust tõendava tunnistuse ja kutsetunnistuse saanud isik). Siia ei kuulu üldharidusliku keskkooli lõpetanu, kes sai üldhariduskoolist lisaks keskharidusele mingi kutse.

Küsimus A32

Milline oli nõutav haridustase kutseõppeasutusse sisseastumisel?

Oluline on eristada kutsekeskhariduse ja keskeri- / tehnikumihariduse õpet selle järgi, mis oli õppeasutuses baashariduse nõue:

(1) Põhiharidus — isik on lõpetanud kutsekeskhariduse õppekava õppeasutuses, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on põhiharidus või isik on lõpetanud tehnikumi, kommertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on põhiharidus.

(2) Keskharidus — isik on lõpetanud kutsekeskhariduse või kutseõppe õppekava järgi õppeasutuse, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on keskharidus või isik on lõpetanud tehnikumi, kommertskooli, kõrgema põllumajandus- või aianduskooli, merekooli või mõne muu õppeasutuse keskerihariduse õppekava järgi, kus õppuri nõutav haridustase sisseastumisel on keskharidus.

Küsimus A33

Milline on Teie/tema kõrgeim lõpetatud kõrgharidus?

Kõrgharidus jaguneb järgmiselt:

(1) Kutsekõrgharidus, rakenduskõrgharidus, diplomiõpe

Kutsekõrgharidus — lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi, vaid kõrgharidust tõendav diplom (lõpetamine on võimalik alates 2000. aastast). Isik on lõpetanud (rakendus)kõrgkooli, kutseõppeasutuse või muu õppeasutuse kutsekõrghariduse õppekava järgi. Kutsekõrgharidust ei saa alates 2008. aastast enam omandada.

Rakenduskõrgharidus või diplomiõpe — lõpetamisel ei anta akadeemilist kraadi, vaid kõrgharidust tõendav diplom. Isik on lõpetanud kõrgema õppeasutuse või muu õppeasutuse rakenduskõrghariduse (lõpetamine on võimalik alates 2002. aastast) või diplomiõppe (lõpetamine on võimalik alates 1992. aastast) õppekava järgi.

(2) Bakalaureuseõpe — isikul on bakalaureusekraadi tõendav diplom (sai lõpetada alates 1992. aastast), st ta on läbinud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrghariduse taseme õppekava.

(3) Enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus — isikul on kõrgharidust tõendav diplom (välja antud enne 1992. aastat), st ta on läbinud instituudi, akadeemia, ülikooli või mõne muu õppeasutuse kõrghariduse taseme õppekava. Kui isik on välismaal omandanud kõrghariduse enne 1992. aastat, siis tuleb märkida haridustase, mille isik välismaal omandas, mitte „enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus“.

(4) Magistriõpe (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe) — isikule on antud magistrikraad. Sii tasemele kuuluvad ka internatuuri läbinud isikud ja pärast bakalaureuseõpet üheaastase õpetajakoolituse läbinud isikud ning integreeritud õppe lõpetanud isikud (integreeritud õppe lõpetamine on võimalik alates 2002. aastast).

Nimetatud tasemeid ei ole võimalik saada rahvaülikooli, marksismi-leninismi ülikooli jmt lõpetamisel.

Küsimused A34–A35A

A34 Milline oli Teie/tema peamine elatusallikas 2009. aastal?

A35 Kas Teil/tal oli 2009 aastal veel olulisi elatusallikaid?

A35A Milline on Teie/tema teine oluline elatusallikas?

Peamine elatusallikas on igasugune rahaline või muul kujul (toiduainetena, rõivastena, peavarjuna, küttena vms) saadud sissetulek, mis on oluline isiku toimetulekuks. Üldjuhul tuleb vastuses märkida 2009. aasta peamine elatusallikas. Kui isiku elatusallikas on 2009. aasta teisel poolel muutunud ja uus elatusallikas jääb oluliseks tõenäoliselt pikka aega (isik jäi pensionile, sai püsiva töö, jäi lapsehoolduspuhkusele vms), tuleb peamiseks elatusallikaks märkida viimasel ajal oluline elatusallikas. Eeldus on, et isik on 2009. aastal saanud sissetulekut uuest elatusallikast. Pikema ajana peetakse silmas vähemalt ühte aastat.

Kui isik peab toimetulemisel oluliseks kahte elatusallikat, siis märgitakse esimeses elatusallikate küsimuses kõige olulisem elatusallikas ja teises vähemoluline. Elatusallikate olulisuse järjestuse määrab vastaja ise. Kui isik ei oska otsustada, kumb elatusallikas on tema jaoks olulisem (näiteks on mõlemad sissetuleku suuruselt võrdsed vms), siis märgitakse esimeses küsimuses loetelus eespool olev elatusallikas ja teises küsimuses tagapool olev elatusallikas.

(1) Palk, töötasu — tasu töö eest, mis saadakse rahas või natuuras (toiduained, küte vms) kas töölepingu, tööettevõtulepingu, avaliku teenistuse seaduse või tööandjaga sõlmitud suulise kokkuleppe alusel; kõik töö (ka juhutöö) eest saadavad hüvitised, kaasa arvatud honorar, lepinguline tasu, preemia,

koondamistasu, samuti tükitöö korras tasustatud töö eest saadud tulu, jootraha ja komisjonitasu või tööandjaga kokkulepitud protsent käibest. Töötasu on ka mingi kindla töö, uurimuse või projekti tarbeks saadud stipendium või muu raha.

(2) Tulu ettevõtlusest/talupidamisest/äritegevusest — tulu tootmis-, vahendus- või äritegevusest, milles loendatav on ise aktiivselt tegev. See, kas tegemist on üksikisiku või ettevõttega, kas ettevõtte on registreeritud või mitte, ei ole oluline. Siia kuuluvad ka FIE-d. Samuti kuulub siia põllumajandussaaduste, metsamaterjali, karusnahkade vms tootmine müügi eesmärgil.

(3) Omanditulu, sissetulekud kapitalilt (renditulu, dividendid, intressid) — tulu omandi (kinnis- või vallasvara — näiteks maja, korteri või auto) väljaüürimisest, väljalaenatud raha või hoiuse intressidest, aktsiadiividendidest, ettevõtlusest, äritegevusest või mõnest muust tegevusest, milles loendatav ei ole ise aktiivselt tegev.

(4) Teiste isikute ülalpidamisel — märgitakse isikutel, kes on leibkonnaliikmete või teiste isikute (vanemad, abikaasa, sugulased jt) ülalpidamisel, näiteks lapsed. Samuti märgitakse see vastus isikutel, kelle ülalpidamisest hõlmab olulise osa elatisraha (alimendid).

(5) Pension — vanadus-, rahva-, töövõimetus-, toitjakaotus- või mingi muu pension. Toitjakaotuspension märgitakse elatusallikaks sellele isikule, kelle nimele see on määratud.

(6) Toetus, stipendium, hüvitis — laste- ja peretoetused, vanemahüvitis (vanemapalk), toimetulekutoetus, töötuskindlustushüvitis, töötutoetus, muud töötukassa kaudu makstud summad, õppetootus, Eesti riigi, omavalitsuse, välisriigi või eraisiku asutatud fondi stipendium (v.a mingi kindla töö, uurimuse või projekti tarbeks saadud stipendium või muu raha — see loetakse töötasuks) või muu toetus, näiteks vabakutselistele kunstnikele ja kirjanikele (Kultuurkapitali vms fondi vahendusel). Siia kuulub ka mitterahaline toetus. Laste- ja peretoetused märgitakse elatusallikaks selle lapse vanemale või hooldajale, kelle nimele toetus on määratud.

(7) Asutuse (institutsiooni) ülalpidamisel — märgitakse näiteks hoolealustel hoolekandeesutustes (laste-, üldhoolde-, erihooldekodud jms), ajateenijatel kaitseväeteenistuses, kinnipeetavatel kinnipidamisasutustes vms.

(8) Laenud, hoiused, säästud, vara müük — õppelaenud või muud kohe tarbimiseks mõeldud laenud. Siin ei arvestata eluruumide, hoonete vms ostmiseks võetud laene. Elamine oma säästudest, samuti aktsiate või fondiosakute, kinnis- või vallasvara müügist, s.t varem kogutud vara realiseerimisest.

(9) Oma tarbeks toodetud põllumajandussaadused — elamine põllumajandussaaduste (juurviljad, aiasaadused, koduloomad vms) tootmisest ainult oma tarbeks. Siia ei kuulu põllumajandussaaduste jm tootmine müügi eesmärgil (s.o tulu ettevõtlusest / talupidamisest / äritegevusest).

(10) Muu elatusallikas — sissetulek, mida ei ole varem loetletud, näiteks loteriivõidud, auhinnad, kindlustusrahad, kahjuhüvitised, kultuuri- ja teaduspreemiad. Siia kuulub ka kerjamine ja elatamine jätmetest (prügi ja pudelite korjamine vms).

Küsimused A36–A49 on vähemalt 15-aastase isiku kohta.

Küsimus A36

Kas Te töötasite / ta töötas loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) vähemalt ühe tunni ja saite (saate) / sai (saab) selle eest tasu?

Töö on peale palgatöö ka ettevõtjategevus, talupidamine, vabakutselisena tegutsemine, individuaaltöö, samuti otsese palgata töö pereliikmele kuuluvas talus või ettevõttes jne. Loenduse seisukohalt ei ole oluline, kas töö oli ametlikult vormistatud või kas tegu oli täis- või osaaajatööga. Töö on ka põllumajandussaaduste müügiks tootmine ja mittelegaalne sissetulekut andnud tegevus.

Ühe tunni kriteeriumi rakendamine on tingitud vajadusest piiritleda töötus kui töö täielik puudumine.

Ettevõtlusega tegelev isik loetakse loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) töötanuks, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- 1) isik töötab oma firmas, talus või tegeleb erapraksisega eesmärgiga teenida tulu, seda ka siis, kui tulu tegelikult ei saada;
- 2) isik kulutab aega firma, talu või erapraksise toimimiseks ka siis, kui tegelikult midagi ei müüda, teenuseid ei pakuta, midagi ei toodeta (näiteks talupidaja tegeleb hooldustöödega, arhitekt ootab kliente, kalur parandab paati või võrke, isik osaleb seminaril jms);
- 3) isik kulutab aega firma, talu või erapraksise käivitamiseks (näiteks ostab või seab töökorda seadmeid, rendib ruume, tellib varustust jms).

Oma talus (põllumajanduslikus majapidamises) töötav isik loetakse loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) töötanuks, kui vähemalt osa toodangust läheb müügiks. Ei ole oluline, et toodangut müüdaks nimetatud nädalal, vaid et tavaliselt (osa) toodangut müüakse.

Palgatöötaja, kes oli terve loenduseelse nädala (14.–20. detsember 2009) koolitusel, loetakse töötanuks, kui üks järgmistest tingimustest on täidetud:

- 1) osales koolitusel tööandja nõudmisel;

- 2) koolitus toimus tööajal;
- 3) koolitus oli otseselt seotud praeguse töökohaga.

Näited

- Isik, kes töötas vaadeldaval nädalal oma talus, kus ei müüdnud midagi, sest ei olnud saagikoristuse aeg, on töötav.
- Isik, kes töötas oma talus (põllumajanduslikus majapidamises), kus toodangut ei müüda (toodetakse ainult oma tarbeks), ei ole töötav.
- Isik, kes ehitab maja eesmärgiga teenida tulu (välja üürida või müüa), on töötav.
- Isik, kes ehitab maja ainult enda perekonna jaoks, ei ole töötav.
- Registreeritud töötaja, kes osales vaadeldaval nädalal Töötukassast suunatud avalikul tööel, mille eest ta saab tasu, on töötav.
- Isik, kes teeb vabatahtlikku tööd, mille eest tasu ei maksta (näiteks tasuta hoolekandetöö kiriku juures, tasuta töö elanike hooldekodudes), ei ole töötav.
- Ajateenistuses (samuti sellega võrdsustatud alternatiivteenistuses) viibija ei ole töötav.

Küsimus A37

Kas Teil/tal oli ajavahemikul 14.–20. detsember 2009 töökoht, kust puudusite / ta puudus (haiguse, puhkuse vms tõttu) või ettevõtetus, millega Te / ta ajutiselt ei tegelenud?

Ajutiselt töölt puuduvateks loetakse neid, kelle puhul on töötamine ajutiselt katkenud ja kes eeldavad töö jätkumist sama tööandja juures või samas ettevõttes. Nende puhul peab üldjuhul olema täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- ajutine eemalolek kestab kuni 3 kuud või
- jätkub tasu saamine vähemalt 50% palga ulatuses.

NB! Erand on lapsehoolduspuhkusel olevad isikud, keda ei loeta töölt ajutiselt puudujateks, sõltumata saadava tasu (nt vanemahüvitis) suurusest. Nemed vastavad sellele küsimusele alati „ei”. Rasedus- ja sünnituspuhkusel olijad aga loetakse töölt ajutiselt puuduvateks (vastavad küsimusele „jah”).

Palgatöötajate puhul on töölt puudumine ajutine sel juhul, kui säilib suhe tööandjaga. Põhimõtteliselt on töölt ajutiselt puuduvad vaid need, kellel on mingi püsivam töösuhe. Juhutöötajaid töölt puudujate hulka ei arvata, sest neil puudub püsivam töösuhe. Ka hooajatöötajaid, kel puudub kogu aasta vältav töösuhe, ei arvestata väljaspool tööhooaega ajutiselt puuduvaks. Tööleasujaid, kellel on olemas kokkulepe töö alustamiseks, kuid kes pole veel reaalset tööle asunud, ei loeta töölt ajutiselt puuduvateks. Erandina loetakse töölt ajutiselt puuduvateks isikud, kes on kokkulepitud töö esimesel päeval haigestunud.

Ettevõtjad (nii tööandjad, üksikettevõtjad kui ka talupidajad), samuti palgata töötajad pereettevõttes märgitakse ajutiselt töölt puuduvateks siis, kui ettevõtte säilib. Ettevõtte on endiselt olemas, kui vähemalt üks järgmistest tingimustest on täidetud:

- 1) masinad või seadmed, kuhu isik on investeerinud raha, on ettevõtte tegevuses tema enda või tema palgatöötajate kasutuses;
- 2) kontor, ladu, talu vm ärihoone on kasutusel;
- 3) info ettevõtte kohta on telefoniraamatus, äriteatmikus, reklaamlehes vms.

Ettevõtte ajutise sulgemise tõttu saab väljaspool hooaega lugeda ajutiselt puuduvateks rannarestoranide, -kioskite jms sesoonsete ettevõtete töötajaid ainult siis, kui neil on kokkulepe tööle naasmiseks ja tööandja maksab ikka tasu, mis on vähemalt 50% tavalisest töötasust.

Küsimus A38

Kas Te olete / ta on ajavahemikul 23. november – 20. detsember 2009 aktiivselt tööd otsinud?

Aktiivseks töö otsimiseks loetakse kõiki töö leidmiseks või ettevõtluse alustamiseks ettevõetud samme:

- sugulaste/tuttavate poole pöördumine;
- tööotsimiskuulutuste jälgimine;
- Töötukassas või mõnes muus töövahendusbüroos registreerumine;
- ettevalmistuste tegemine ettevõtluse alustamiseks või talu rajamiseks vms.

Töö otsimiseks loetakse ka varem kokkulepitud töö alguse ootamine.

Küsimus A39

Kui Teile/talle oleks ajavahemikul 14.–20. detsember 2009 tööd pakutud, kas oleksite / ta oleks saanud kahe nädala jooksul tööle asuda?

Küsimuses peetakse silmas valmisolekut asuda kahe nädala jooksul sobivale tööle. Kui isik soovib töötada, kuid ei saa mõne tööleasumist takistava teguri (nt haigus, väikelaste hooldamine, õpingud vms) tõttu kahe nädala jooksul tööle asuda, märgitakse vastuseks „Ei”.

Küsimus A40

Kas Te olete / ta on varem töötanud?

Küsimuse eesmärk on välja selgitada, kas loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) mitte-töötanud isik on kunagi varem töötanud.

Selles küsimuses ei loeta tööks lühiajalisi (kuni 3 kuud kestvaid) töösuhteid — juhutöid, suviseid töölkäimisi ega muid lühiajalisi töösuhteid.

Tööks loetakse peale palgatöö ka ettevõtjategevust, talupidamist, vabakutselisena tegutsemist, individuaaltöid, samuti otsese palgata tööd pereliikmele kuuluvas talus või ettevõttes jne. Loenduse seisukohalt pole oluline, kas töö oli ametlikult vormistatud või kas tegu oli täis- või osaaajatööga. Tööks loetakse ka põllumajandussaaduste müügiks tootmist ja mittelegaalset sissetulekut andnud tegevust.

Küsimus A41

Millisesse järgmistest rühmadest Te kuulusite / ta kuulus ajavahemikul 14.–20. detsember 2009?

Kui peate korraga kahte rühma kuulumist võrdselt oluliseks, märkige loetelus eespool olev rühm. Juhul kui viibite / ta viibib ajateenistuses, märkige kindlasti vastus „ajateenija”.

(1) Ajateenija märgitakse neil, kes täidavad kaitseväeteenistuskohustust kaitseväeteenistuse või asendusteenistuse vormis. Ajateenijaks ei märgita vabatahtlikult lepingulisse tegevteenistusse astunud üleajateenijaid ega ohvitserkoosseisu.

(2) (Üli-)õpilane märgitakse neil, kes omandavad üld-, kutse- või eriharidust üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis. Ajateenistuse raames riigikaitsealistes õppeasutustes õppijad märgitakse ajateenijateks (nooremallohvitseride kursused, reservohvitseride kursused).

(Üli)õpilasteks ei loeta isikuid, kes õpivad tööga seotud täiendus- või ümberõppekursustel (nad on enamasti töölt ajutiselt puuduvad), töötute koolitusel või huvialakursustel (vabahariduskoolituses). Akadeemilisel puhkusel viibijad liigitatakse selle tegevuse järgi, millega nad on akadeemilise puhkuse ajal hõivatud (näiteks „Ajateenija” vm).

(3) Pensionär (sh töövõimetuspensionär) märgitakse neil, kellele on määratud vanadus-, toitjakaotus-, töövõimetus- rahva- või muu pension.

(4) Lapsehoolduspuhkusel. Lapsehoolduspuhkuse ajaks töötaja tööleping või teenistussuhe peatub. Lapsehoolduspuhkust antakse lapse emale või isale kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.

Lapsehoolduspuhkust võib anda ka lapse hooldajale, kui ei ema ega isa seda puhkust ei kasuta. Siia gruppi ei kuulu rasedus- ja sünnituspuhkusel olijad (nemad on töölt ajutiselt puuduvad). NB! Isik, kes enne lapse sündi ei töötanud, ei saa olla rasedus- ja sünnituspuhkusel ega lapsehoolduspuhkusel. Nende puhul märgitakse „Kodune”, kui nad ei kuulu muusse rühma (näiteks üliõpilane).

(5) Töö otsimisest loobunud märgitakse neil, kes sooviksid töötada, kuid on mingil põhjusel loobunud töö otsimisest, näiteks ei looda enam tööd leida, sest neile sobivad töövõimalused puuduvad (nn heitunud).

(6) Kodune märgitakse neil, kes ei otsi tööd või ei ole valmis kahe nädala jooksul tööle asuma ja kes suurema osa loenduseelsest nädalast (14.–20. detsember 2009) tegelesid oma kodus tasustamata majapidamistöödega ja/või hoolitsesid laste või teiste pereliikmete eest (koduperenaised). Siia märgitakse ka need, kes enne lapse sündi ei töötanud (seega ei saa olla rasedus- ja sünnituspuhkusel ega lapsehoolduspuhkusel).

Siia ei märgita pensionäre, (üli-)õpilasi, tasu (sh toit, peavari jm) eest töötavaid lapsehoidjaid ja koduabilisi (nemad on töötavad).

(7) Kinnipeetav märgitakse neil, kes viibivad politsei- või kinnipidamisasutustes (sh politsei arestimajas, politsei arestikambris, vanglas, eeluurimise all) või pagulaste vastuvõtupunktis.

(8) Muudel põhjustel mittetöötav märgitakse kõigil ülejäänud põhjustel mittetöötavatel isikutel, sealhulgas:

- isikud, kes ei näe põhjust töötamiseks või elavad oma varandusest (rantjeed);
- isikud, kes praegu ei otsi tööd ega ole valmis järgmise kahe nädala jooksul tööle asuma, sest õpivad täiendusõppekursustel;
- puude või pikaajalise haiguse tõttu mittetöötavad isikud, v.a need, kellele on määratud töövõimetuspension (viimased lähevad pensionäride kategooriasse).

Küsimus A42

Milline oli Teie/tema põhitöökoht ajavahemikul 14.–20. detsember 2009?

Kui töökohal on allüksus, siis nimetage/märkige ka allüksus. Allüksus on ettevõtte/asutuse koosseisus olev üksus, millel on erinev tegevusala või aadress võrreldes peakontoriga.

Töökoht tähendab enamasti mingit ettevõtet või asutust. Peale selle võib töökoht olla ka talu, pereettevõtte, tegutsemine vabakutselisena, individuaaltöö vms. Ankeedis ja juhendis on kõiki neid võimalikke töökohti tähistatud sõnapaariga „ettevõtte/asutus”.

Kui isikul on loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) mitu töökohta, siis loetakse **põhitöökohaks** see, kus ta tavaliselt töötab suurema osa ajast. Arvestada tuleb seejuures tegelikult töötatud aega, mitte töölepinguga fikseeritud tööaega. Kui vastaja ei oska ajakriteeriumi järgi põhitöökohta nimetada, siis järgmine kriteerium on palk ja prestiiž. Põhitöökoht ei eelda tingimata täistööajaga töötamist.

Töökoha täieliku nime märkimisel tuleb vältida nimelühendeid. Aktsiaseltside, osaühingute ja tulundusühistute puhul tuleb kindlasti märkida ka ettevõtja liik. Ettevõtte/ettevõtja liik lühendada järgmiselt:

AS	aktsiaselts
F	välisriigi äriühingu filiaal
FIE	füüsilisest isikust ettevõtja
OÜ	osaühing
SA	sihtasutus
TÜH	tulundusühistu
TÜ	täisühing
UÜ	usaldusühing

Kui ettevõtte/asutuse nimes on kohanimi, siis tuleb see samuti välja kirjutada (nt Nõo Reaalgümnaasium).

Taluniku puhul tuleb märkida talu ärinimi (mis on registreeritud äriregistris). Kui see ei ole mingil põhjusel võimalik, tuleb kirjutada taluniku ees- ja perekonnanimi ning lõppu talu (nt JAAN KARU TALU).

Füüsilisest isikust ettevõtja puhul tuleb samuti kirjutada tema ärinimi.

Ametlikult vormistamata töösuhte puhul, kus ei ole tegemist ettevõtte, asutuse ega taluga, märgitakse näiteks vabakutseline, üksiktöötaja, oma majapidamine jms vastavalt tehtavale tööle.

Mõnikord on ettevõtte/asutuse koosseisus üksusi, millel on erinev tegevusvaldkond või aadress (need on **allüksused**). Näiteks pood ja restoran võivad olla üks ettevõtte, kuid on erinevad allüksused. Kui isik töötab peakontoriga võrreldes erinevas allüksuses, siis tuleb märkida ka allüksuse nimi, kus ta töötab. Allüksuseks ei loeta siinkohal tavalist struktuuriüksust, vaid ainult sellist üksust, millel on kas:

- 1) erinev aadress või
- 2) üks aadress, kuid erinev tegevus. Raamatupidamises on mõlema tegevuse kohta eraldi arvestus (näiteks hotell ja kauplus).

NB! Üksust, mis tegeleb abitegevusega (s.o tegevusega, mis toetab põhitegevust, nt juhtimine, varustamine, remondi-hooldustööd jms) ei loeta eraldi allüksuseks siis, kui ta asub põhitegevusega tegeleva üksusega samal aadressil. Kui aga abitegevuse ja põhitegevusega tegelevad üksused asuvad erineval aadressil, on tegemist erinevate allüksustega.

Küsimus A43

Milllega see ettevõtte/asutus peamiselt tegeleb?

Milllega see allüksus, kus Te töötasite / ta töötas, peamiselt tegeleb?

Märkida tuleb võimalikult täpselt ettevõtte/asutuse **põhitegevusala** (tegevusvaldkond). Sealhulgas tuleb märkida,

- 1) mis on töö objekt (nt mööbel, ravimid, põllukultuurid, kinnisvara);
- 2) mida tehakse (toodetakse, töödeldakse, müüakse, vahendatakse, ehitatakse jms).

Kui vastajal on raskusi otsustada, kui detailne vastus anda, siis olgu tegevusala kirjeldus pigem detailsem.

Näiteid:

- arvutite parandus
- rõivaste jaemüük spetsialiseeritud kaupluses
- toidukaupade hulgimüük
- gümnaasiumihariduse andmine
- haiglaravi
- piimatoodete tootmine
- põlevkivi kaevandamine
- teraviljakasvatus

- ehitiste viimistlus

NB!

- Müügi puhul on vaja täpsustada, kas tegemist on jae-või hulgimüügiga ja missugust kaupa müüakse. Jaemüügi korral on oluline, kas müük toimub spetsialiseerimata kaupluses (näiteks kaubamaja), spetsialiseeritud kaupluses, kioskites/turgudel või nt posti/Interneti teel.
- Haridusasutuse korral on vaja täpsustada, kas asutus annab algharidust, keskharidust, kõrgharidust või on tegemist täiskasvanute ja muu koolitusega (nt keeleõpe). Märkida tuleb kõrgeim haridus, mida asutus annab, näiteks gümnaasiumi puhul gümnaasiumiharidus.

Ka nn ärimeeste puhul, kes ajavad omal käel mingit äri (ostavad, müüvad, veavad või vahendavad), maksmata mingeid makse ja omamata registreeritud ettevõtet, märgitakse võimalikult täpselt, millega nad tegelevad (nt videofilmide vahendamine, transporditeenused jms).

Kui isikul on tööandja, kelle tegevusala ei ole tema tegevusalaga seotud, siis märgitakse tema enda tegevusala (näiteks lapsehoidmine, pillimees pulmas või matustel, koduõpetaja jms).

Kui isik töötab allüksuses, mille tegevusala erineb ettevõtte/asutuse põhitegevusalast, märgitakse peale ettevõtte/asutuse tegevusala ka allüksuse tegevusala. Näiteks mööblivabriku põhitegevusala on mööbli tootmine, mööblivabriku kauplusel aga mööbli jaemüük.

Renditöötaja puhul märgitakse tegevusalaks selle ettevõtte/asutuse/allüksuse tegevusala, kus ta loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) tegelikult töötas, mitte tööjõurendifirma tegevusala.

Küsimus A44

Milline oli Teie/tema amet põhitöökohal ajavahemikul 14.–20. detsember 2009?

Milles seisnes Teie/tema töö selles ametis? *Palun kirjeldage lühidalt oma/tema tööülesandeid.*

Kirjapandud amet peab võimalikult täpselt kajastama isiku tööülesandeid tema põhitöökohal.

Üldnimetuste nagu juhataja, õpetaja, insener, ehitaja, meister, tööline, lihttööline, peaspetsialist, kontrolör, operaator jms märkimine ei ole piisav. Kui on raskusi otsustamisega, kui detailselt amet märkida, siis olgu vastus pigem detailsem. Ametnimetuse märkimisel ei ole lubatud kasutada lühendeid.

Näiteid:

Ebapiisav

Piisav

juhataja	lasteaia juhataja, turundusosakonna juhataja
insener	elektroonikainsener; ehitusinsener
õpetaja	algklasside õpetaja; õpetaja gümnaasiumis; õpetaja puuetega laste erikoolis
tööline	komplekivalmistaja; transporditööline
ehitaja	mürsepp; krohvija; ehituse abitööline

NB!

- Õpetajate puhul on oluline märkida, millises haridusastmes ta töötab, kuid ei pea märkima, millist ainet õpetab.
- Tööliskutsete puhul peab kirjapandu kajastama, kas tegemist on oskustöolisega, kes tunneb mingit töövaldkonda, või masinaoperaatoriga, kes on spetsialiseerunud mingi masina, mehhanismi või seadme juhtimisele.
- Mitmest osast koosnevate ametinimetuste puhul tuleb esimesena kirjutada olulisem, põhilisem amet. Olulisemaks lugeda see amet, millele isik kulutab rohkem aega ja mis kirjeldab paremini tema põhitegevust.

Peale ameti märkimise tuleb lühidalt kirjeldada ka tööülesandeid selles ametis.

Näiteid:

- Arvutiprogrammide kirjutamine, tark- ja riistvara hooldus;
- Bilansi ja tuludeklaratsioonide koostamine, viie alluva töö juhtimine.

Kui isikul on samas ettevõttes peale põhiameti samal ajal veel mingit teine amet, mille eest tasutakse eraldi (näiteks töötab põhitöö kõrval koristajana), siis vastatakse ikkagi ainult põhiameti kohta.

Küsimus A45

Mitu töötajat oli Teie/tema otseses alluvuses?

Otsesed alluvad saavad olla ainult nendel, kellel on juhtimiskohustus. Juhtimiskohustusi võib olla peale ettevõtte juhtimisstruktuuris otseselt paika pandud juhtide ka teistel töötajatel. Juhtimiskohustus tähendab sel juhul kaastöötajate (v.a praktikandid, õpipoisid) juhendamist, nende töö eest vastutamist. Sealjuures võib juhendaja ka ise osaliselt seda tööd teha, mille eest ta vastutab.

Juhtimiskohustustega töötaja vastutab (vähemalt ühe töötaja) töö tegemise eest, juhendab selle tegemist ja kontrollib, et see oleks rahuldavalt tehtud. Juhtimiskohustustena ei käsitleta näiteks kvaliteedikontrolli või konsultandi tööd.

Siinkohal tuleb silmas pidada tavalist situatsiooni (näiteks viimast aastat), mitte ainult loenduseelset nädalat (14.–20. detsember 2009). Kui isikul tavaliselt ei ole juhtimiskohustusi, aga näiteks nimetatud nädalal asendas ajutiselt puuduvat ülemust, siis seda juhtimiskohustuseks ei loeta.

Märkida tuleb otseste alluvate arv. Isiku otsesed alluvad on need, kes talle oma tööülesannete täitmisest otseselt aru annavad. Kui otseseid alluvaid ei ole, siis märkida 0.

Ettevõtte juhi puhul ei tohi siinkohal märkida mitte ettevõtte töötajate arvu, vaid olenevalt ettevõtte juhtimisstruktuurist järgmise taseme juhtide (asetäitjate, osakonnajuhatajate vms) arv.

Taluperemehe puhul on otsesed alluvad näiteks palgatud sulased või talus töötavad perekonnaliikmed, kui peremees neid alluvateks peab.

Küsimus A46

Milline oli Teie/tema tööalane seisund põhitöökohal ajavahemikul 14.–20. detsember 2009?

Kui isikul on põhitöökohal mitu seisundit, tuleb lähtuda sellest, kumb tulu on suurem.

Kui tekib raskusi aktsionärist isiku liigitamisega ettevõtjaks või palgaliseks, tuleks lähtuda sellest, kas ta saab tulu põhiliselt palga või omanikutulu vormis. Samamoodi tuleb talitada mitmesuguste ühistute liikmetega (ka siin on tulu kas palk või omanikutulu).

(1) Püsiva lepinguga palgatöötaja (k.a avalik teenistus) on isik, kes on hõivatud täis- või osaaajatööga asutuse, ettevõtte või muu tööandja heaks, tehtud töö eest tasutakse talle kas rahas või natuuras.

Püsiva lepinguga palgatöötaja lepinguline töösuhe tööandjaga on kestnud või tõenäoliselt kestab aasta või kauem. Ei ole oluline, kas see töökoht on ametlikult registreeritud või mitte. Palgatöötajad on ka ohvitserid ja allohvitserid. Ka kirikuõpetaja on palgatöötaja.

Avalik teenistus on töötamine riigi või kohaliku omavalitsuse ametiasutuses, seda nii avaliku teenistuse seaduse alusel kui ka valitud ametites. Riigi ametiasutused, kus töötamist loetakse avalikuks teenistuseks, on:

Riigikogu Kantselei,

Vabariigi Presidendi Kantselei,

Õiguskantsleri Kantselei,

kohtud,

valitsusasutused (ministeeriumid, Riigikantselei, maavalitsused, ametid, inspeksioonid),

kaitsejõudude väeosad,

Kaitsejõudude Peastaap,

Kaitseliidu Peastaap,

Riigikontroll.

Kohaliku omavalitsuse ametiasutused, kus töötamist loetakse avalikuks teenistuseks, on:

valla- ja linnavalikogu kantselei,

valla- ja linnavalitsused koos struktuuriüksustega,

osavalla- ja linnaosavalitsused,

linnavalitsuse ametid,

kohalike omavalitsuste liitude bürood.

(2) Muu palgatöötaja on isik, kes on hõivatud täis- või osaaajatööga asutuse, ettevõtte või muu tööandja heaks. Töö eest tasutakse talle kas rahas või natuuras. Sellise töötaja lepinguline töösuhe tööandjaga on lühem kui aasta. Ei ole oluline, kas see töökoht on ametlikult registreeritud või mitte. Muu palgatöötaja märgitakse ka juhutööga elatist teenivate isikute puhul.

(3) Palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja

Palgatöötaja(te)ga ettevõtja on ettevõtte, töökoja, poe, büroo jms omanik, kes kasutab pidevalt vähemalt ühte palgatöötajat. Ajutine (hooajaline) palgatöö kasutamine isikut veel palgatöötajatega ettevõtjaks ei muuda. Palgatöötajatega ettevõtjaks ei loeta ka ettevõtte palgatöötajast direktorit.

Palgatööjõuga talupidaja on isik, kes peab talu, milles töötab pidevalt vähemalt üks palgatud töötaja (ei ole oluline, kas talu on ametlikult registreeritud või mitte). Otsese palgata töötavad pereliikmed ja sugulased ei ole palgatööjõud.

(4) Üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline

Üksikettevõtja ehk palgatöötajateta ettevõtja on isik, kes tegeleb oma töö saaduse (teenuse või toote) müümisega ja kellel on selle valmistamiseks vajalikke tootmisvahendeid (ei ole oluline, kas sellise üksikettevõtja tegevus on ametlikult registreeritud või mitte).

Palgatööjõuta talupidaja on isik, kes peab talu, kus ei tööta pidevalt palgalist tööjõudu (ei ole oluline, kas talu on ametlikult registreeritud või mitte).

Vabakutselisteks nimetatakse neid, kellel on ilma kellegi juures palgal olemata mingi vaimse tegevusega seotud amet (nt kunstnik, kirjanik vms), millega ei kaasne oma ettevõtet (ruume, maad, seadmeid jne).

Sisuliselt on nad kõige lähedasemad üksikettevõtjatele. Vabakutseline ei ole juhutööga leiba teeniv palgaline.

Nn äripartnerid (mitmemehefirmade kaasomanikud) on palgatöötajatega ettevõtjad või üksikettevõtjad olenevalt sellest, kas nende firmad kasutavad palgatööjõudu või mitte.

Näiteid

- Isik, kes töötab oma talus ja kelle juures töötavad ainult pereliikmed, kes ei saa otsest palka, on palgatööjõuta talupidaja.
- Lapse vanematelt palka saav lapsehoidja on üksikettevõtja.
- Lapsehoidmisteenus pakkuva firma vahendusel töötav ja samast firmast palka saav lapsehoidja on palgatöötaja.
- Kodus eraturunde andev õpetaja, kes saab palka õpilaselt (õpilase vanematelt), on üksikettevõtja.

(5) Palgata töötaja pereettevõttes, talus märgitakse nende puhul, kes töötavad oma perele kuuluvas ettevõttes või talus ilma otsest palka saamata (jagavad ettevõtte või talust saadavat sissetulekut, ka mitterahalist). Sisuliselt on nende inimeste seisund kõige lähedasem üksikettevõtjatele. Siia ei kuulu vabatahtlik töö ega tegevus. Palgata töötaja pereettevõttes või talus peab elama samas leibkonnas, kus ettevõtte või talu omanik.

Näited

- Leibkonnas elav poeg või tütar, kes töötab vanemate pereettevõttes või talus ilma otsest palka saamata, on palgata töötaja pereettevõttes, talus.
- Naine, kes töötab abikaasale kuuluvas ettevõttes või talus ilma otsest palka saamata, on palgata töötaja pereettevõttes, talus.
- Sugulane, kes ei ela leibkonnas, kuid tuleb talusse appi kiirel koristusajal ja ei saa tasu (ei rahas ega natuuras), ei ole palgata töötaja pereettevõttes, talus.
- Sugulane, kes ei ela leibkonnas, kuid tuleb talusse appi kiirel koristusajal ja saab tasu (rahas või natuuras), ei ole palgata töötaja pereettevõttes, talus. Sel juhul on ta palgatöötaja.

(6) Tulundusühistu liige märgitakse isikul, kes on liige ühistus, mille eesmärk põhikirja järgi on saada ainelist tulu ja jaotada see liikmete vahel. Tulundusühistu ärinimes peab olema sõna „ühistu”. Seda vastusevarianti ei märgita nende isikute puhul, kes töötavad tulundusühistus ja saavad selle eest palka (ei ole tulundusühistu liikmed). Sel juhul on isik palgatöötaja.

Küsimus A47

Kus Teie/tema põhitöökoht asub?

Märkida tuleb loendatava põhitöökohta asukoht. Kui isik töötab mitmes paigas, siis tuleb märkida see töökoht, kus ta töötas loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) suurema osa ajast. Kui isiku tööandjal on allüksusi mitmes kohas või kui tööandja aadress erineb loendatava enda töötamise koha aadressist, siis tuleb märkida töötamise kohaks see aadress, kus isik ise nimetatud nädalal tegelikult töötas. Kui isik viibis nimetatud nädalal lähetuses, siis märgitakse töötamise kohaks tema tavaline töötamise koht Eestis.

Oma kodus / oma talus märgitakse, kui isik töötas samas hoones või maa-alal (talus, hoovimajas, garaažis vm), kus asub tema alaline elukoht.

Kindlal aadressil asuv töökoht (vastusevariant 2 ja 4). Kui isik töötas Eestis kindlal aadressil, siis tuleb täiendavalt märkida töökoha täpne aadress Eestis. Välisriigis töötamise korral piisab riigi nime märkimisest.

- Siia gruppi tuleb liigitada ka isikud, kes töötasid loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) mitmes kohas või olid liikuvatel töökohtadel, kuid said oma töökäsu (alustasid oma tööd) ühest ja samast paigast. Siia kuuluvad näiteks riigisisestel kaugliinidel töötavad bussijuhid, samuti lennukipiloodid, stjuardessid jms. Neil märgitakse töökoha asukohaks tööandja aadress.

- Majahoidjatel, valvuritel jt, kes töötasid ühel ja samal territooriumil, märgitakse aadressiks mõne sel territooriumil asuva hoone aadress (neil on kindel töötamise koht olemas, kuid see ei ole määratud ühe hoonega)

Kindel töötamise koha aadress puudub (vastusevariant 3 ja 5) märgitakse, kui isik ei alustanud oma tööd iga päev samast paigast (nt kaugsõiduautojuhid, kaugsõidumeremehed jm laevapersonal, taksojuhid, ehitajad, kes töötasid loenduseelsel nädalal (14.–20. detsember 2009) erinevatel objektidel). Kui isik töötas Eestis ühe ja sama maakonna, linna/valla või asula piires, siis tuleb täiendavalt märkida selle maakonna, linna/valla või asula nimi. Kui isik töötas välisriigis ühe riigi piirides, tuleb täiendavalt märkida töökoha riigi nimi.

Küsimus A48

Mitu tundi nädalas Te tavaliselt töötate / ta tavaliselt töötab?

Kui isik töötab tavaliselt mitmel töökohal, siis tuleb kokku liita töötunnid kõigil töökohtadel, sealhulgas oma talus või pereettevõttes töötatud aeg (juhul kui toodetakse peamiselt müügiks).

Tavaline tööaeg on tüüpiline töönädala kestus pikema perioodi vältel. Pikema perioodina käsitleda siinkohal kõige vähem viimast nelja nädalat ja kõige rohkem viimast kolme kuud, välja arvatud töölt puudumised puhkuse, haiguse, riigipüha vm tõttu.

Küsimuses peetakse silmas tegelikku, mitte töölepinguga fikseeritud tööaega.

Tööaja hulka arvatakse kogu tegelikult tööl viibitud aeg koos ületundidega. Peale selle arvatakse tööaja hulka ka väljaspool töökoha tööülesannete täitmisele kulutatud aeg. Näiteks õpetajate puhul ei märgita mitte ainult antavate tundide arvu, vaid tööaja hulka tuleb arvestada ka kodus tundide ettevalmistamiseks, vihikute parandamiseks jms kuluv aeg.

Tööaja hulka ei arvata lõunavaheaegu, tööle minekuks ja töölt tulekuks kulunud aega ega aega, mille eest saadi küll tasu, kuid mille vältel tegelikult ei töötatud (näiteks palgaline puhkus).

Kui isikul on raske tavalise tööaja küsimusele vastata selle tõttu, et ta on alles äsja tööle asunud või tunnid varieeruvad nädalate viisi, siis võib seda hinnata kaudselt.

Näiteid

- Kui isik on äsja tööle asunud ja tal on tööleping, siis tavaliste töötundidena arvestatakse lepingus olevad nädala töötunnid pluss regulaarsed ületunnid (juhul kui töötajalt seda oodatakse).
- Kui isik töötab igal teisel nädalal 40 tundi ja ülejäänutel 0 tundi, siis tavaliste töötundidena märkida 20 tundi.
- Kui isiku tavalised töötunnid varieeruvad sõltuvalt hooajast, siis märkida tavalised töötunnid praegusel hooajal.

[Ainult loendaja juhendis:] Kui küsitlav ütleb, et tema tegelik nädala tööaeg on täpselt 40 tundi, peaks loendaja kahtluse korral täpsustama, kas küsitlav ei ajanud segi oma lepingujärgset ja tegelikku tööaega. ↩

Küsimus A49

Mitu tundi sellest töötate / ta töötab põhitöökohal?

Siia märgitakse põhitöökohal tavaliselt nädala jooksul töötamiseks kuluv aeg.

Küsimus A50

Kas Teil/tal on mõni pikaajaline haigus või terviseprobleem?

Ärge arvestage ajutisi haigusi või terviseprobleeme.

Pikaajaliseks haiguseks või terviseprobleemiks loetakse sellist haigusseisundit, mis on üldjuhul pidev ning võib vajada pikaajalist jälgimist, uurimist või ravi (arsti järeelvalve, ravimite tarvitamine vms).

Terviseprobleemide puhul, mis tekitavad pikka aega vaevusi, kuid mida arst ei ole diagnoosinud, tuleks samuti vastata „jah”. Peale pidevate haigusseisundite loetakse pikaajalisteks ka korduva iseloomuga terviseprobleemid (näiteks hooajalised haigusnähud, nagu allergia). „Jah” tuleb vastata ka siis, kui isikul on selline pikaajaline haigus või terviseprobleem, mis vaevusi ei tekita või hoitakse vaevused ära ravimite võtmisega. Kui isikul on prooviloenduse ajal ajutised, lühiajalised või ühekordsed terviseprobleemid, vastatakse sellele küsimusele „ei”.

[Ainult loendaja juhendis:] Kui inimesele ei meenu enda kohta vastates midagi, ei ole vaja loendajal lisa-küsimusi esitada. Teiste inimeste eest vastates peaks loendaja kõhklemise korral esitama abiküsimuse: „Kas inimene tarvitab pidevalt mingeid ravimeid või on viimase aasta jooksul käinud sageli (regulaarselt) arsti juures?” ↩

Küsimus A51

Kui rääkida 2009. aasta teisest poolaastast, siis mil määral olite / ta oli mõne terviseprobleemi tõttu piiratud tegevustes, mida inimesed tavaliselt teevad?

Küsitakse alati, sõltumata eelmisest vastusest.

Küsimuse eesmärk on hinnata isiku pikaajalisi tegevuse piiranguid, mis on tingitud terviseprobleemi(de)st. Muudest põhjustest tingitud piirangud siinkohal arvesse ei lähe. Isiku (võimalikke) tegevuse piiranguid tuleb võrrelda nende tegevustega, mida inimesed tavaliselt teevad, mitte sellega, mida konkreetne vastaja ise teeb. Inimeste tavalise tegevuse all mõeldakse tööd, õpinguid, kodutoiminguid, vaba aja veetmist jne. Inimesel võib olla ka selline pikaajaline terviseprobleem, mis ei piira tema tegevusi.

Küsimuse formuleeringus peetakse 2009. aasta teise poole all silmas vähemalt kuut kuud, mil inimesel esines tervise tõttu piirang (mitte terviseprobleem). Kui tervisest tingitud tegevuspiirang tekkis 2009. aasta teisel poolel, tuleks vastuses lähtuda sellest, kas see piirang kestab tõenäoliselt vähemalt kuus kuud ja mil määral see igapäevategevusi piirab.